

ΜΟΥΣΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ

ΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ

26

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ :

ΣΟΦΙΑΣ Κ. ΣΠΑΝΟΥΔΗ

Τὰ μεγάλα λαβιλαῖα. Τὰ 50 χρόνια
τοῦ θανάτου τοῦ Βέρντι.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΨΑΡΟΥΔΑ

Ἡ κιθάρα κι οἱ δεξιότητες της.

ΣΠΥΡΟΥ ΣΚΙΑΔΑΡΕΣΗ

Ἡ κιθάρα κι οἱ δεξιότητες της.

ΜΑΡΙΟΥ ΒΑΡΒΟΓΛΗ

Μετά τὸ θάνατο τοῦ Παγκανίνι.

ΓΙΩΡΓΟΥ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗ

Ἡ ἱστορία τῆς μουσικῆς τέχνης ἀνά
τοὺς αἰῶνες

ΣΠΥΡΟΥ ΣΚΙΑΔΑΡΕΣΗ

Μουσικολογικά βιβλία.

HUBERT FOSS

Μουσικά νέα ἀπὸ τὴν Ἀγγλία

DAVID CHERNIAWSKY

Μιά διεθνὴς μουσικὴ Ὀλυμπιάδα.
(Μετὰφρ. ΚΛΕΟΠΑΤΡΑΣ ΠΑΠΑΧΡΗΣΤΟΥ)

Ἕλληνες μουσικοὶ στὸ ἐξωτερικὸ
Μουσικὴ κίνηση στὸν τόπο μας

Ἀλληλογραφία

ΕΤΟΣ Β' = ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 1950 = ΤΙΜΗ ΦΥΛ. 3.500

ΜΟΥΣΙΚΗ & ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ Α. Ε.

ΕΔΡΑ: ΑΘΗΝΑΙ ΟΔΟΣ ΦΕΙΔΙΟΥ ΑΡΙΘ. 3 - ΤΗΛΕΦΩΝΟΝ 25.504

ΤΜΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ

1) ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΩΔΕΙΟΝ, 2) ΜΟΥΣΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ Περιοδικόν, 3) ΜΟΥΣΙΚΟΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ, 4) ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΣ ΣΥΝΑΥΛΙΩΝ

ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΩΔΕΙΟΝ

ΔΙΑΔΟΧΟΣ ΩΔΕΙΟΥ ΛΟΤΤΝΕΡ
ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ 1899

ΑΘΗΝΑΙ, ΟΔΟΣ ΦΕΙΔΙΟΥ 3 - ΤΗΛ. 25.504

Όργανισμός με πενήντα ετών δράση συγκεντρώνει προϋποθέσεις αλ οποια είναι απαραίτηται δι' ένσυχρονισμένον Μουσικόν Ίδρυμα

ΚΕΝΤΡΙΚΟΝ ΙΔΡΥΜΑ ΑΘΗΝΑΙ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ καί ΜΟΥΣΙΚΑΙ ΣΧΟΛΑΙ εϊς έκπαιδευτήρια ΑΘΗΝΩΝ ΠΕΙΡΑΙΩΣ καί ΠΡΟΑΣΤΕΙΩΝ καί τας έπαρχιας
ΒΟΛΟΝ ΝΑΥΠ
ΗΡΑΚΛΕΙΟΝ ΠΥΡΓ
ΚΟΡΙΝΘΟΝ ΠΑΤΡ
ΛΑΡΙΣΑΝ ΡΕΘΥ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ
ΛΕΥΚΕΣΙΑ, ΑΜΜΟΧΩΣΤΙ

Διδάσκονται όλα τά μουσικά είδη καί φωνητικής μουσικής από έμπειρούς Καθηγητάς καί Διδασκάλους

ΜΟΥΣΙΚΟΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ

ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ 1923. ΑΘΗΝΑΙ, ΦΕΙΔΙΟΥ 3, ΤΗΛ. 25504

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑ

ΤΩΝ ΚΑΛΙΤΕΡΩΝ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΩΝ

Πιάνα, Άρμόνια, Άκορντεν, Όργανα διά μπάντας Φλαρμονικών καί Όρχήστρας, Βιολιά, Βόλλες, Βιολοντσέλλα, Κοντραμπάσα, Κιθάρες, Μανδολίνα, Χρονόμετρα, καί όλα τά είδη των έγχορδων καί πνευστών, Τόξα, Θήκες, Χορδές, Τονοκλίμακες, Κιθάρια, Κιθάρια, Τετράδια, χαρτί μουσικής κ.λ.π.

ΣΥΛΛΟΓΟΣ
ΟΙ ΦΙΛΟΙ ΤΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ
ΑΘΗΝΑΙ ΒΟΥΛΑΤΗΡ

ΜΕΓΑΛΗ ΜΟΥΣΙΚΗ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Α ΒΙΒΛΙΑ

καί Νεώτερα διά Πιάνο, Όρχήστρα, Μουσική Δωματίου κ.λ.π., Τζάζ κ.λ.π.

ΑΡΧΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΠΟΝΗΡΙΔΗ

ΜΟΥΣΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ

ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ 1907
ΦΕΙΔΙΟΥ 3, ΤΗΛ. 25.504
ΑΘΗΝΑΙ

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΟΥΣ ΜΕΓΑΛΕΙΤΕΡΟΥΣ ΕΚΔΟΤΙΚΟΥΣ ΟΙΚΟΥΣ

Γαλλίας, Γερμανίας, Ίταλίας, Βελγίου, Αυστρίας, Αμερικής κ.λ.π.

ΜΗΝΙΑΙΟΝ

ΜΟΥΣΙΚΟΝ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΤΕΧΝΙΚΟΝ ΤΜΗΜΑ

Χορδίσματα Πιάνων, Λουτραρισματα, Έπισκευαί καί μεταφοραί παρ' ειδικών τεχνιτών.

ΣΥΝΤΑΞΕΤΑΙ ΑΠΟ ΕΠΙΤΡΟΠΗΝ
ΕΠΙΤΕΛΕΙΟΝ ΣΥΝΕΡΓΑΤΩΝ

ΕΠΙΣΚΕΦΘΗΤΕ ΤΗΝ ΔΙΑΡΚΗ ΕΚΘΕΣΙΝ ΜΑΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ:

Μουσικά, Θεατρικά, Κινηματογραφικά θέματα Κίνησης των Ωδείων Άθηνων, Έπαρχιών καί του Έξωτερικού.

Συναυλιαί Άθηνων, Έπαρχιών κ.λ.π.

Μουσικά Μαθήματα κ.λ.π.

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΔΡ. 40.000

ΣΗΜ.— Τά 24 τεύχη του πρώτου έτους άποστέλλονται άντι δρχ. 24.000. Αί βιογραφίαι Μότσαρτ, Σούμαν, Σούμπερτ εϊς χωριστά βιβλίον βιβλιοθήκας άποστέλλονται άντι δρχ. 3.000 έκαστον. Έμβλήματα διά ταχυδρομικής έπιταγής προς τον κ. Π. ΚΟΤΣΙΡΙΔΗΝ δδός Φειδίου 3, Άθήνας.

Οί έπιθυούντες νά γίνουιν άνταποκριταί μας συνδρομηταί ή ν' άγοράσουιν τά άνωτέρω δς άπευθύνουιν εϊς τά γραφεία μας

ΚΑΙ ΖΗΤΗΣΑΤΕ ΤΙΜΑΣ

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΣ ΣΥΝΑΥΛΙΩΝ Κ. Α. Π.

ΑΘΗΝΑΙ, ΟΔΟΣ ΦΕΙΔΙΟΥ 3 - ΤΗΛ. 25.504

Τό Γραφείον μας άναλαμβάνει την καλλιτεχνικην όργάνωσιν Συναυλιών καί έν γένει Μουσικών έκτελεσών εϊς τας Άθήνας καί τας έπαρχιακάς πόλεις τής Έλλάδος. Έγγυάται την καλλιτέραν έξυπηρέτησιν των ένδιαφερομένων. Πληροφορίαί προφορικαί καί δι' άλληλογραφίας διά τούς εϊς τας έπαρχίας διακινούνται.

ΜΟΥΣΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ

ΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

"Εκδοίς ΜΟΥΣΙΚΗΣ & ΕΚΔΟΤΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ — ΑΘΗΝΑ, ΦΕΒΔΙΟΥ 3

Συντάσσεται από 'Επιτροπή — Διηγήτ. Π. ΚΟΤΣΙΡΙΑΝΗΣ

ΕΤΟΣ Β'

ΑΡΙΘ. 26

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 1950

ΤΙΜΗ ΦΥΛΛΟΥ 3.500

Της Κας ΣΟΦΙΑΣ Κ. ΣΠΑΝΟΥΔΗ

ΤΑ ΜΕΓΑΛΑ ΙΩΒΙΛΑΙΑ

ΤΑ ΠΕΝΗΝΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ΤΟΥ ΘΑΝΑΤΟΥ ΤΟΥ ΒΕΡΝΤΙ

Στὴ «Μουσικὴ Κίνηση» ἐπιβάλλεται νὰ μιλήσῃ πρῶ-
τῃ γιὰ τὸν μεγάλο Ἰταλὸ διδάσκαλο Γκιουσεπέ
Βέρντι, τοῦ ὁποῦ το ἰωβίλαιον ἐτοιμάζεται νὰ πανη-
γορηθῇ μὲ ἀντάξιες τῆς μεγαλοφυΐας τοῦ μουσικῆς ἑ-
ρπύς ὅλος ὁ πολιτισμένος κόσμος. Γιατὶ ὁ Βέρντι ἀ-
νῆκε πρὸ παντός στὴ νεότητα. Ἐβαί ὅλη ἡ νεότης. Μιὰ
νεότης ποὺ ἀνανεώνεται θαυμαστά, σὺν τῇ νεότητι τοῦ
ἀέτου, ὡς τὰ δοξασιμένα του γεράματα. Μιὰ δόνομις
ποὺ βοδίζει σταθερὰ καὶ νικηφόρα. Μιὰ μεγαλοφυΐα
τρισπόστατη, ποὺ παρουσιάζει τὴ θαυμαστότερη ἰμοι-
ογένεια στὴ φυσικὴ, τὴν ἥθικὴ καὶ τὴν καλλιτεχνικὴ
μορφὴ τῆς, ποὺ μένει πάντα ἀνθρώπινη κι ἀληθινή, καὶ
ὅταν ἀκόμα ὀφθαίνεται ἐπάνω ἀπὸ τὴν ἀνθρωπότητα, κι
ἀπάνω ἀπὸ τὸν κόσμο.

— Δὲν θέλω νὰ γίνω θεός, — φώναξε στὰ πλήθη ποὺ
ἀλάλαζαν ἀπὸ ἐνθουσιασμό καὶ τὸν ἀπέθωναν στὴ
Ρώμη ὄστερα ἀπὸ τὸν θρίαμβο τοῦ «**Φάλοσταφ**».— Θέλω
νὰ μείνω ἕνας ἄνθρωπος, ποὺ μιλά μαζὶ σας τὴν ἴδια
γλῶσσα! Θέλω νὰ μείνω ἕνας μουσικός, ποὺ τραγουδᾷ
ὅπως ἐσεῖς μιλάτε! »

Πρὶν ὅμως ἀρχίω ἀκόμα νὰ μιλῶ γιὰ τὸ ἔργο
τοῦ μεγάλου αὐτοῦ δημιουργοῦ, θ' ἀναφέρω ἐδῶ ἕνα
χαρακτηριστικὸ ἐπεισόδιόν τῶν τελευταίων χρόνων τῆς
ζωῆς του, ποὺ εἰκονίζει ὅλη τὴν εὐγένεια τῆς μεγάλης
αὐτῆς ψυχῆς.— Ὁ Βέρντι στάθηκε σ' ὅλη τὴ ζωὴ του ὁ
ὀυέστερος, ὁ φυσικώτερος, ὁ πρὸ ἰσορροπημένος ἄν-
θρωπος — καλλιτέχνης, ποὺ ἀγαποῦσε ἐξίσου μὲ τὴ
μουσικὴ καὶ τὴν ἀγρονομίαν, καὶ περνοῦσε τίς καλύτε-
ρες μέρες του στὸ ἀγρόκτημά του κοντὸ τὸ Μπουσ-
οέτο, καλλιεργώντας τὴ γῆ. «Ἐνας Γερμανὸς βιογράφος
τοῦ Βέρντι, ὁ Φράνς Βέρφελ, μὲς παρουσιάζει τὸν
κοσμογυαγπιμένο Ἰταλὸ συνθέτη στὴν τελευταία περίοδο
τῆς ζωῆς του, ἐβδομηνταδῶ χρόνων, τὴν ἐποχὴ ποὺ
συγκλονίζαν τὸν κόσμο μὲ τὴ διαμάχην τους οἱ δύο
ἀντίπαλοι μουσικοὶ κόσμοι τοῦ Βέρντι καὶ τοῦ
Βάγνερ.»

Ὁ Βέρντι κατατρώχεται ἀπὸ τὸ φαρμάκι τῆς ἀμφι-
βολίας. Ἐπὶ δέκα χρόνια δὲν ἔγραψε κανένα νέο ἔργο.
Μετὰ τὸν θρίαμβο τῆς «**Λίντα**» ἐργάζεται στὴν παρτι-
σιὸν τοῦ «**Βασιλέως Λήρ**» ἀλλὰ χωρὶς αὐτοπεποίθη-
σι. Τὸ μεσορρήμημα τοῦ Βαγενικού ἤλιου ἔκανε
πρὶν νὰ χράσιθ τὸ δικὸ του ἄστρο. Στῆς σελίδες του
τοῦ βιβλίου τοῦ Βέρφελ παραλεύουν πολλές συγκινητικὲς
σκηνές. Ὁ Βέρντι βρίσκεται στὴ Βενετία σὸ 1882 καὶ
στὴν ἀρχὴ τοῦ 1883—τοῦ ἔτους ποὺ πεθάνει στὴν ἴδια
πόλιν ὁ Βάγνερ. «Ὅταν πηγαίνει ἕνα προῖο στὸ θέατρο
«**Φενίτσε**» γιὰ ν' ἀναπολήσῃ στὴ σάλα του τοὺς πα-

λῆρος τοῦ ἀλημονήτους θριάμβους βλέπει νὰ τοῦ
ἐμποδίσουν τὴν εἰσοδο. Ἐκῶναν μῆσα πρόβες τοῦ
«**Τριστάνου**» μὲ τὴ διεύθυνση τοῦ Βάγνερ, ὁ ὁποῖος
ἦταν ἀμειλικτος στὴν αὐτοπρὴν τοῦ ἀπαγόρευση. Μόνον
ὁ γέρος θυρωρὸς τοῦ θεάτρου Ντάριο ἀναγνωρίζει τὸν
ἀγαπημένο του Μαστρο, καὶ κουνεῖ ἄθιβερὰ τὸ κε-
φάλιν... Ὁ Βέρντι, κρυμμένος σὲ μίαν ἀψίδα τοῦ θε-
άτρου, βλέπει σὲ λίγη ὄρα τὸν Βάγνερ νὰ βγαίνει θρι-
αμβευτικά. Τὸ πρόσωπό του—γράφει ὁ Βέρφελ—ἴλα-
μπε ἀκόμα ἀπὸ μιὰ θεὰ νεότητα. Μιὰν ἔκφρασι πτω-
νιότητος τῆς μουσικῆς του.» Ὁ Γκιουζέπε Βέρντι διε-
ρωτᾷται μὲ ἀγωνίαν: — «Γιατὶ ἴλαβ τὴν Βενετία;
Γιὰ νὰ συναντήσω αὐτὸ τὸν ἔχθρὸ, αὐτὸ τὸ «δολοφόνο»
τῆς Μουσικῆς;» Μὰ στὴ μεγάλη καρδίαν του τὸ μῖος
δὲ βρῖσκεῖ ἄσιν. Μόνον ἡ πίκρα, ἡ ἀπογοήτευσις, ἡ ἀμ-
φιβολία γιὰ τῆς δικῆς του δημιουργίης.

Σὲ λίγες μέρες ἔρχονται οἱ μεγαλοπρεπεῖς γιορτῆς
τοῦ Καρναβαλιῦ τῆς Βενετίας. Στὴν πλατεία τοῦ Ἁ-
γίου Μάρκου ἡ ὄρχηστρα παίξει τὸ μεγάλο Μάρς τῆς
«**Λίντας**», καὶ ὁ Βέρντι ντυμένος μ' ἕνα ντόμινο, βλέπει
τὸν Βάγνερ νὰ περνᾷ μῆσα ἀπὸ τὰ βακχυόμενα πλήθη,
κρατώντας τὸ μπράτσο τοῦ Λίτο. Τὸ φαινεται πὸς
κάτι λέγει μουσικά στὸ φίλο του γιὰ τὴ μουσικὴ ποὺ
παίζουν, κάνοντας μιὰ περφορνητικὴ χειρονομία. Τὸ
ἴδιο βράδι, ἐνὸς ἐξῶ ὀργάνισαν τὰ «λήθη» γύρω ἀπὸ
μεγάλης ἀναμμένες φωτιές, πανηγυρίζοντας μὲ βεγγα-
λικά τὸ θάνατο τοῦ Καρναβαλιῦ, ὁ Βέρντι ρίχνει στὴ
φωτιὰ ὅλα τὰ χειρόγραφα τοῦ «**Βασιλέως Λήρ**» ἐκα-
κόσιες ἀγδόντα τόσες σελίδες, ποὺ καταδικάζει ὁ ἴδιος
στὴ συνείδησή του.

Στῆς 12 Φεβρουαρίου ὁ Βέρντι, κρυμμένος σὸ βᾶ-
θος ἐνὸς θεωροσίου ὁ «**Φενίτσε**» ἀκούει τὴν ὀπερὰ
τοῦ «**Ἡ δόνομις τοῦ πεπραμένου**». Τὸ ἔργο τοῦ ἐπι-
νεται συμβολικὸν στὴν ψυχικὴ κρίση ποῦ περνᾷ. Οἱ ἐ-
πευφημιές καὶ τὰ φρενητιῶδη χειροκροτήματα τοῦ κό-
σμου ποὺ ἄγνοεῖ τὴν παρουσίαν του στὴ Βενετία, ὁ
θρίαμβος τῆς Ντεζζάρτη, ποὺ ἔρχεται κρυφὸ στὴ λό-
τζα του καὶ τὸν φιλεῖ μὲ φιλοεργὸ πάθος στὸ στόμα,
ἐμπνοὴν μῆσα του τὸν παλιὸ Βέρντι. Τῇ νύχτῃ ὅλη
τὴν περνᾷ μελετώντας τὴν παρτισιὸν τοῦ «**Τριστάνου**».
Ζητᾷ νὰ συνθηκολογήσῃ μὲ τὸ «δολοφόνο» τῆς Μουσι-
κῆς. Κι ἀποφασίζει τὴν ὅλην μῆρα νὰ κἀμὴ μιὰ ἐπι-
σκεψὶ στὸν Βάγνερ στὸ Παλάτσο Βεντρομό—Καλλέρ-
γη. Μὰ δὲν φθάνει σὸ ἱστορικὸ παλάτι, βρίσκεται
ἐμπρὸς τοῦ μεγάλου Μοισαῖον. Κι ἐκὶ ἕνας ἀπαισιος
θεόρατος φρουρὸς τοῦ ἐμποδίζει τὴν εἰσοδο... Ὁ θυ-
ρωρὸς κατεβαίνει σὲ λίγο καὶ τοῦ ἀναγγέλλει τὴ φοβερὴ

έδση. Ο Βάγνερ είχε πεθάνει πριν από ένα τέταρτο της ώρας...

Ο Βέρντι αποκαλύπτεται και φεύγει από το Παλάτιο Καλλέργη. Περπατεί άσκοπα, με το περήφανο κεφάλι σκυμμένο. Τα βήματά του τόν οδηγούν σε μία εκκλησία. Μπαίνει μέσα, γιατίζει με συντριβή, και προσεύχεται για την ανάπαυση του «βλοσυρού» της Μουσικής. Την άλλη μέρα ακολουθεί μόνος άσπεκτη μέσα σε μία γόνδολα, την πένθιμη γόνδολα που μετέφερε το σκηνός του μεγάλου νεκρού. «Ελευθερωμένος από τόν βαγνερικό έφιαλτη, ο Βέρντι έγραψε μετά δύο χρόνια τόν «Θέλλο» σε ηλικία έβδομηδεκάετασάρων χρονών και τόν «Φάλασφαφ» σε ηλικία ογδόντα χρονών. Χωρίς να φαντασθί ποτέ ο μεγαλόπνευστος συνθέτης, σε καμμία στιγμή της ζωής του, πώς έγραφε μουσική του μέλλοντος, και πώς πενήντα χρόνια μετά τόν θάνατό του, ή «επιστροφή στο Βέρντι» που σημειώνεται τόσο έντατικά στην εποχή μας, και που κερδίζει νέο έδαφος κάθε μέρα, επρόκειτο να υπερακοντίσει τη βόλα του Βάγνερ.

«Έμεις οι απόγονοι του Παλεστρίνα, δεν θα πλώσωμε στόν κίνδυνο να μμηθώμε κανένα! Θα παρακάμψωμε τόν Βαγνερικό κίνδυνο!» Έλεγε ο γηραιός συνθέτης στο νεαρό του φίλο Άρρηκο Μπόιτο — τόν άργότερα μεγάλο συνθέτη του «Μεφιτόφελε» — που του έγραφε το λιμπρέττο του «Θέλλο». Και κράτησε περήφανα την υπόσχεσή του. Ο «Θέλλος» είνε ή τραγικότερη όπερα τών μουσικών καιρών, και δλοκληρώνει σε άπίστευτο βαθμό τό όριστούργημα του Σαίπτερ με τή μουσική βιαιότητα, τό μουσικό δραματισμό, και τής συγκρούσεις του πάθους. Στο έργο του αυτό ο Βέρντι αναμορφώνει έντελός τό λυρικό δράμα μ' έντελώς δικά του έφευρετικά μέσα, που του εισηγείτο τό μεγάλο και θαυμαστά ίσορροπημένο δημιουργικό του πνεύμα. Με τή γαλήνια αντίληψη και τήν αταπεποίηση του Δυνατό, εφαρμόζει στην όπερα μία συνεκτική φόρμα, χωρίς όμως να άπαρνηθί ποτέ τόν παντοδύναμο συντελεστή της μελωδίας που άναβλύζει αόθόρμητα άπ' τήν ψυχή του. Δίνει τήν όρχήστρα του μία σημαντικότερη δράση χωρίς να παραβιάση στο παραμικρό τή δράση του τραγουδιστή και της φωνής, που δλοκληρώνουν με τή ύψιστη φραστική μέσα τό δράμα. Έτσι δημιουργεί ένα έργο παντοδύναμης συλληφείας στην άρχιτεκτονική του, και παντοδύναμης έρμηνευτικής άποδόσεως τών συναισθηματικών κόσμων της Σαίπθειας τραγωδίας.

Μετά τόν «Θέλλο», ο Βέρντι, σε ηλικία ογδόντα χρονών, χαρίζει στόν κόσμο τήν όλόχαρη και δονούμενη από αόθόρμητα γέλια και τραγούδια μουσική κομωδία του «Φάλασφαφ». Τόση χαρά και τόσο φώς, τέτοια ζωική θερμότητα, τέτοια γενειοουργός όρμη και δύναμης μέσα στο έργο ενός γήροντος ογδοετάρη, που τραγουδεί σαν νέος είκουσι χρονών! Μουσική Σαίπθεια άλθηεια. Σπίθεις κι άναλαμπες που άναπνέουν κάθε στιγμή από τής χαρούμενες συγκρούσεις δύο μεγάλων πνευμάτων, που στάθηκαν δημιουργικά και στη

θλίψη και στη χαρά έξισου. Θαυμαστές προβολές ψυχικών τοπίων μέσα στο σεληνόφωτο πάρκο του Ουίνδσορ, όστερα από τή διαλογική τρέλλα τών «Εθώμων γυναικών» που σκορπίζει τόση κίνηση και τόσα άστραφτερά γέλια σε τρεις δλοκληρες πράξεις.

Τό μουσικό πνεύμα του Βέρντι — άμίμητα παιχνιδίσματα τόνων που λάμπουν σαν διαμαντίσκηνη όσφραφτερών αίθρας, εύτυχιόμενοι δραματισμοί προσώπων και πραγμάτων που παρελαύνου σε γοργό καλειδοσκοπία μουσικής δράσεως και ζωής, μουσικές δλοπλοκίες, ψυχολογικές παρατηρήσεις άκονιόμενες όδύτατα, μουσικές γελιογραφίες και παρωδίες γεμάτες χαρί—βρίσκειται έδώ ο' όλη του τή χαρά. Στόν «Θέλλο» ο Βέρντι άναδειχεται ένας μεγάλος δημιουργός ψυχών. Σε καμμία άλλη μουσική τό σκοτάδια και τό φώς δεν παρουσιάζουν τόσο δυνατές και συγκλονιστικές έναλλαγές. Όλη ή δεύτερη πράξι είναι μία ψυχική διαμάχη μεταξύ 'όγου και 'Θέλλου, που έτυλίγεται με καταπληκτική ένόργεια στην θάνατες αυτές μουσικές σελίδες, μέσα στην όποιες τό περίφημο «Credo» μένει πάντα μία σελίδα μοναδική και όφθαση σ' όλη τή μουσική φιλολογία. Τό ίδιο και ή παναγνη προσευχή της τραγαμένης Δεισοδεμόνας στην τελευταία πράξι, που τήν ακολουθεί τό δοκρυόταλο τραγούδι της «Ίτιάς».

Άν άρχίσωμε όμως να σταματούμε σά μουσικά διαμάντια τών έργων του Βέρντι δεν θάχωμε τελειωμό. Για τό έργα τής νεότητός του και τής θριαμβευτικής του ώριμότητας, θά μιλήσω αναλυτικά στο προσεχές μου άρθρο, άνατρέχοντας στην άερίστος πηγής της έμπνεύσεως του μεγάλου Διδασκάλου.

ΡΟΒΕΡΤΟΥ ΣΟΥΜΑΝ ΜΟΥΣΙΚΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ

Η μόρφωση της άκοής είναι τό πιο σπουδαίο άπ' όλα. Πρέπει να προσπαθείς από τή νεαρή σου ηλικία να βρίσκεις τόν τόνο και τό χροματισμό της μελωδίας. Έξέταζε διαρκώς ποιόν τόνο δίνει ή κομπάνα, τό ποτήρι, τό διάφορα πουλιά.

Πρέπει να παίζεις μ' έπιμέλεια τίς διάφορες κλίμακες και τό γυμνάσμα για τό δάχτυλα. Είναι όμως μερικοί που νομίζουν ότι καταγράφουν τά πάντα άν μέχρι προχωρημένης ηλικίας γυμνάζονται κάθε μέρα μηχανικά έπί πολλές ώρες. Αυτό όμως μοιάζει σχεδόν σά να προσπαθείς να άπαλαμβάνεις τό 'Αλφάβητο σά τό δυνατό πιο γρήγορα.

Νά χρησιμοποιείς καλύτερα τόν καιρό σου.

Υπάρχουν τά πιάνο που όνομάζονται όφωνα και προορίζονται για τή καθημερινή πρόσηνη. Δοκίμασε τα για ένα διάστημα για να πειθοεί ότι δεν άξίζουν τίποτα. Άπό δάλαους θέ θά μάθεις να μιλάς πωτέ.

Παίζε με ρυθμό. Τό παίξιμο μερικόν δεξιοτεχνών μοιάζει με τό περπάτημα μεθυσμένου. Μη τούς παίρνεις ποτέ για ύπόδειγμα.

Η ΘΑΪΣ ΤΟΥ ΜΑΣΣΕΝΕ

(Παρισινές αναμνήσεις από
την πρώτη του έργου)

Η Έθνική Λυρική σκηνή 'ρχε ύπ' όψη της ν' άνεβάσει κατά την έφετεινή περίοδο τη Θαιίδα του Μασσενέ, και αυτό μ' έκανε νά άναπολήσω τά εϋτυχισμένα χρόνια που χωρίς έννοιες και βάσανα ζούσα και άπολάμβανα όλα τά καλά που πρόσφερε τότε ή άπαράμιλλη αΐτη πόλις που λέγεται Παρίσι, και την όποια πάντα νοσταλγώ άγιτάρευτα.

Μέσα στα χαρτιά μου βρήκα κατά τύχη και τό πρόγραμμα τής πρώτης έκτελέσεως του όραίου αυτού έργου, για την παράστασι του όποιου ή περιέργεια των Παρισινών είχε κορυφωθεί στό έπακρον.

Θυμομαι τις διάφορες συζητήσεις που έγινόντο στους μουσικούς, στους φιλολογικούς κύκλους άλλα και σ' όλα τά ιδιωτικά και δημόσια κέντρα που περιέμεναν μέ άγωνία τό καινούργιο έργο που είχε έμπνευσθή, ό άγαπημένος, ό χαϊδεμένος σ' όλη τή Γαλλία, ό κοσμοσκούμενος συνθέτης τής Μανόν και τόσων άλλων όρειων έργων, από τό γνωστό μυθιστόρημα του Άνατόλ Φράνς, άρχαϊκής ύπόθεσεως, που είχε κάνει τό γύρο του κόσμου, και έθουμάσθηκε, συζητήθηκε, έκρίθηκε και από πολλούς όχι μέ άκρα εϋμένεια. Είχαν σχηματισθή τότε κόμματα μέσα στον φιλολογικό κομπο, και αϊ συζητήσεις όπέρ ή κατά τό δισόημο Γάλλου συγγραφέως έδιναν και έπέρναν στις λέσυχες, στα καφενεία και συχνά κατέληγαν σε άντεγκλήσεις, σε τσακώματα και κάποτε και σε μονομαχίες.

Τό λιμπρέτο τής Θαιίδος είχε διασκευασθή από τόν Λεοί Γκαλλά στον όποιο όφειλονται και άλλα λιμπρέτα έργων του Μασσενέ, από τά κυριότερα έπεισόδια του γραφικού μυθιστορήματος του Φράνς μέ περίσφι τέχνη διασκευασμένα για τή μουσική και ιδιαίτατα για τή μουσική του Μασσενέ, που είχε ένθουσιασθή από τόν τόπο τής ήρωίδος του Φράνς, τής όρειας άλεξανδρινής έταίρας.

Διά τις άνάγκες τής σκηνής πολλά από τά έπεισόδια που περιέχει τό μυθιστόρημα του μεγάλου Γάλλου συγγραφέως παρελείφθηκαν ή παρουσιάσθηκαν κάπως μεταβλημένα, για όσους δε δεν είχαν διαβάσει τή Θαιδα του Φράνς, θά έβρισκοντο σε κάποια άμχανία για νά μπουδ άκριβώς στό νόημα τής πλοκής που παρουσιάζει τό μουσικό έργο, στο όποιο τό φιλοσοφικό, τό ψυχολογικό και τό θεολογικό μέρος του μυθιστορήματος, έλάχιστα άναφαίνονται και μάλιστα, ίσως και μόνο, τό αισθηματικό και τό καταλληλότερο για μελοποίηση, και κυρίως προκειμένου για συνθέτη σαν τόν Μασσενέ άνετύχθη έκτενέστερα τεχνικότητα από τόν λιμπρετίστα και επρόσφερε στον συνθέτη περιπτώσεις και εκκαιρίες νά επιδείξη άκόμα μιά φορά τό μεγάλο του ταλέντο και νά σκορπίση μέ άβφωνα τις γοητευτικές μελωδίες του, που πάντα και ίδιως στην έποχή που γράφει ή Θαις, ξετρέλλεσαν τόν γυναικόκοσμο που έλάτρει κυριολεκτικά τόν συνθέτη τής Μανόν.

Έξ ου και ή άνυπομονσία νά ίδουν τί «pendant» στη Μανόν θά έδινε μέ τή Θαιδα του ό τά «σκηπτρα

του μουσικού θεάτρου κρατών» τότε Γάλλου συνθέτης.

Δέν πρόκειται εδώ νά κάνω κριτική τής Θαιίδος, ούτε νά ανάλυσω τό έργο αυτό, που άκόμα δεν παίχθηκε στην Έλλάδα και ούτε έξερουμε άκόμα άν θά έχουν έφέτος οι Άθηναίοι την εϋκαιρία νά τό άκούσουν. Σήμερα γράφω άπλως από τις έντυπώσεις που μου έκανε τό έργο αυτό όταν τό άκουσα για πρώτη φορά. Άλλά και ούτε καν περί έντυπώσεων πρόκειται, γιατί και αυτό άποτελεί ένα είδος πρόωρου κριτικής, προκειμένου περί τής Θαιίδος από τή επίσημο λυρική σκηνής των Άθηνών.

Η διανομή τότε δοκιμή τής Θαιίδος άπέτέλεσε ένα κοσμοϊστορικό γεγονός. Η άπόκτηση μιάς προσκλήσεως, έστο και μιάς από τις εϋτελέστερες θέσεις τής "Όπερας έθεωρείτο ένα μεγάλο ρουσφέτι και ό κατάλογος των εϋτυχών θνητών που είχαν κατορθώσει, μέ κόπο, μέ τρεχάματα, μέ παρακλήσεις κινητοποιόντες κάθε μέσον νά έξασφαλίσουν έστο και ένα στραποντί, κατάλογος που δημοσιεύτηκε στις έφημερίδες, περιλαμβάνει τά γνωστότερα όνόματα τής άριστοκρατίας, του κόσμου των τραπεζών, των καλλιτεχνών, των φιλολόγων, των μελών των άριστοκρατικών λεσχών και μερικόν έπιτηδίων που τά κατάφεραν νά άποκτήσουν μία εισοδο στο νζό τής μουσικής. Έννοείται στη γενική δοκιμή μόνον προσκλήσεις ίσχυον και όχι θέσεις έπι πληρωή.

Η διανομή των ρόλων τής Θαιίδος περιελάμβανε ό,τι έλεκτο όπρηχε τότε μεταξύ των καλλιτεχνών τής "Όπερας πρωτοστατούσης τής Άμερικανίδος την καταγωγήν άφθαστης καλλιτέχνιδος λυρικής ύψηλών Σιμπήλ Σάντερσον, ένδοσιμένης του Μασσενέ του όποιου είχε έρμηνεύσει λίγα χρόνια πριν όπερα τον ρόλο τής Έσκληρμόντ και ή όποια είχε τότε διεγέρει τόν θαυμασμό στην πρώτη του όραίου αυτού έργου και έθεωρήθηκε μία άποκαλύψις.

Η Έσκληρμόντ είχε βοθει για πρώτη φορά κατά την διεθνή έκθεση του Παρισιού τό 1889 και είχα την εϋτυχία με ταξίδι με τους γονείς μου μαθητής του γυμνασίου νά την δω και νά την θαυμάσω, και νά την θυμομαι σαν δνερσο. Είχα άγοράσει τότε την παρτίσιόν του έργου αυτού, την είχα μελετήσει και όταν ξαναγύρισα λίγα χρόνια ύστερα είχα την εϋτυχία και τή μεγάλη τιμή νά γνωρίσω σ' ένα φιλικό σπίτι τή μεγάλη και έκπάλγιο όραιότητα Σιμπήλ Σάντερσον και νά την συνοδεύσω συχνά και στο πιάνο σε διάφορες μελωδίες του Μασσενέ που ήταν τότε τής μόδας.

Τόν κύριο άνδρικό ρόλο στη Θαιδα τόν του βαρυντόνου Άθανάη τραγουδοϋσε όπεραχο ό πολός Ντελμάς και τόν του τερόνου ένα από τούς πιο φημισμένους τότε τερόρους τής "Όπερας : ό Άλλβαρς. Άλλά και όλοι οι ρόλοι και οι μικρότεροι έκρατήθηκαν από έλεκτους καλλιτέχνας και τά μαλλάτι με την περίφημη, πρώτη χορευτήρια Ίστανίδα την καταγωγήν, Ροζίτο Μασούρι, παρουσίαζε ένα ξεχωριστό, άληγομένο θέαμα.

Η ΚΙΘΑΡΑ

ΚΙ ΟΙ ΔΕΞΙΟΤΕΧΝΕΣ ΤΗΣ

Μιά πλανημένη προκατάληψη, δικαιολογημένη κάπως από την άγνοια και τις διάφορες αντιισθητικές εκτέλεσεις κιθαριστών της κακής ώρας, έχει δημιουργήσει στον περισσότερο φιλόμουσο κόσμο την εντύπωση, ότι η κιθάρα είναι ένα παρακαταπiano όργανο, άδικαιον ν' ανταποκριθεί στις απαιτήσεις της ανώτερης μουσικής τέχνης.

Κι όμως φτάνει ν' ακούσει κανείς τ' όργανο αυτό παιγμένο από έναν κιθαριστή με βαθειά μουσικότητα και μ' επίγνωση της αξίας και των δυνατοτήτων του οργάνου του, για νά πισθεί ότι η κιθάρα είναι ένα όργανο, που παίρνει επάξια τιμητική θέση δίπλα στα πιο ύψολήφια όργανα που ικανοποιούν άπoluta τις αισθητικές μας απαιτήσεις, όπως τό πιάνο, τό βιολί, τό βιολοντσέλλο κ. λ. "Όσοι δέ είχαν την τύχη ν' ακούσουν τό διάσημο Ισπανό κιθαριστή Άντρέι Σεγκόβια στά ρεσιτάλ που είχε δώσει έδω στό θέατρο Όλμπία τό 1931, ή οέ δίκουα φωνογράφου, θέ θα ξαφνιαστούν καθόλου ακούοντας πός ο μεγάλος αυτός βιρτουόζος αναγνωρίζεται από τους πιο άσπτηροός και έγκυρους μουσικοκριτικούς σά μιά από τις ελάχιστες παγκόσμιες σύγχρονες μουσικές φυσιογνωμίες που δλοκαηρώνουν την Ένιαία τοú τέλειου μουσικού.

Η ιστορία της κιθάρας είναι από τις πιο παλιές ή ένδιαφέρουσες, ή ή φιλολογική της από τις πιο αξιόλογες, ή δέ συμβολή της στην εξέλιξη της οργανικής μουσικής είναι έξαιρετικά σημαντική.

Η ιστορία της αρχίζει κυρίως από την Ισπανία, κι από τις άρχες του 16ου αιώνα, έποχή κατά την όποία ή Ισπανική μουσική γνώρισε μιά έξαιρετική άνθηση.

Τήν έποχή λοιπόν εκείνη τό κατ' έξοχή Ισπανικό όργανο ήταν βιουέλα ντά μάνο, δηλ. βιόλα τοú χεριού, που παίζονταν με τό χτύπημα των δάχτυλων, αντίθετα με τή βιουέλα ντ' άρκο, που παίζονταν με δοξάρι, όπως τό σημερινό βιολί, και τή βιουέλα ντά πέννα ή ντά πλέττρο, που παίζονταν μ' ένα πλίκτρο από φτερό πουλιού όπως τό σημερινό μαντολίνο.

Η βιουέλα ντά μάνο ήταν μιά κιθάρα μεγαλύτερη σέ διαστάσεις, σέ ήχητικότητα και σ' έκταση από τή σύγχρονη της Λατινική κιθάρα, όργανο έντελώς λαϊκό και χωρίς καμιά ύπόληψη τήν έποχή εκείνη.

Η βιουέλα ντά μάνο έμοιαζε πολύ στό σχήμα με τή σημερινή κιθάρα, στό κορδίσμα όμως και στόν άριθμό των χορδών έμοιαζε με τό σύγχρονο της λαούτο τό κατ' έξοχήν όργανο όλων των άλλων ευρωπαϊκών χωρών. τήν έποχή εκείνη και ως τις άρχες τοú 18ου αιώνα.

Είναι περίεργο τ' ότι, ως τις άρχες τοú 16ου αιώνα, ο λαοσυντες κι' ο βιουελίστας δέν ήσαν άκόμη τό άπαρανόητο από τή δυνατότητα που τους ίδιους νά διαφρανό τους νά παίζουν ταυτόχρονα περισσότερες από μιά φωνές. Έτσι περιορίζονταν στό νά παίζουν μονόφωνα διάφορα μέρη σ' ένα πολυφωνικό σύνολο

μαζί μ' άλλα άποκλειστικά μελωδικά όργανα, όπως ήσαν οι βιόλες και τό πνευστό.

Στό 16ον όμως αιώνα, ή πολυφωνική μουσική άρχισε νά παίρνει μιά καινούργια εξέλιξη. Η ως τότε όριζόντια αντίστικτική της γραφή παραχωρεί τή θέση της στην κάθετη άρμονία των συγχορδιών. Οι μουσικοί άρχίζουν ν' ανακαλύπτουν τις δυνατότητες των πολυφωνικών οργάνων τους και νά νοιώθουν ότι είναι περιτό τό μόρασμα των διαφόρων οργανικών μερών σέ πολλούς έκτελεστές, άπό τό σύνολο των φωνών μπορούσε πιά νά έκτελείται από ένα μόνο όργανο, ικανό νά παράγει ταυτόχρονα πολλούς ήχους. Έτσι οι συνθέτες, που έγραφαν ως τότε άποκλειστικά σχεδόν έργα για φωνητικά σύνολα, άρχίζουν νά ένδιαφέρονται για τό όργανα και νά δημιουργούν καθαρά οργανικές συνθέσεις, βίνοντας άφορμή νά γεννηθεί μιά πραγματική οργανική δεξιοτεχνία.

Ο πρώτος που παρουσίασε τέτοιες αξιόλογες οργανικές συνθέσεις ήταν ο έρακοσυντες Ισπανός βιουελίστας Ντόν Λουίς Μιλάν, μιά από τις μεγαλύτερες μουσικές φυσιογνωμίες τής έποχής του.

Γιά τό Ντόν Λουίς Μιλάν δέν ξέρουμε παρά μόνο πώς ήταν έξαιρετος βιουελίστας και συνθέτης, ποιητής και διευθυντής των διασκεδάσεων της Αόλης της Βαλένθιας, και ότι πέθανε μετά τό 1561.

"Άλλοι όνομαστοί βιουελίστες ήσαν ο Μιγκουέλ ντέ Φουενλάνα, ο Άλφονσο Μουδάρρα, ο Άντόνιο ντε Καμπέθον, ο Χουάν Βάσκεθ, κι' ο Ντιέγκο Πιιάδορ. Όλοι αυτοί ήταν σύγχρονοι, γιατί ή χρυσή έποχή τής βιουέλας δέν κράτησε παρά μισό σχεδόν αιώνα.

Τή σημασία τοú έργου των βιουελιστών τή βλέπουμε στό λγα αυτά λόγια τοú σοφού Ισπανού μουσικολόγου Πεντρέλ:

«Ο μουσικογράφος, λέει, βρίσκει στό βιβλία τών βιουελιστών τις άρχικές φόρμες τής συνοδεμής μελωδίας κι' όλες ή σχεδόν όλες τις φόρμες τής νεότερης συμφωνικής όρθήστρας».

Μετά τό 1578, ή βιουέλα παραχωρεί τή θέση της στη σύγχρονη της λατινική κιθάρα, όμοια στό σχήμα με τή βιουέλα άλλα μικρότερη στό μέγεθος και με τσοσρες διπλές χορδές, ένώ ή βιουέλα είχε πέντε διπλές και μιά άπλη, τήν ψηλότερη. Καθώς έμοιαζε και παραπάνω ή λατινική κιθάρα ήταν άποκλειστικά λαϊκό όργανο, κι' ο ρόλος της περιοριζόταν στό νά συνοδεύει, κατά τρόπο έντελώς στοιχειώδη, τό λαϊκό τραγούδι. Νά όμως πού, στό τέλη τοú 16ου αιώνα, περνά στό χέρια των μεγάλων Ισπανών βασκάλων τής βιουέλας Μουδάρρα και Φουενλάνα, οι όποιοι τής προσθέτουν μιά πέμπτη χορδή άπλη, τήν κορδίσσον σχεδόν στην σημερινή κιθάρα, γράφουν κομμάτια είδικά γ' αυτή κι' έτσι μεταμορφώνεται τήν παρουσιάζουν με τ' όριστικό της όνομα: "Ισπανική κιθάρα.

Ο 17ος αιώνας χαρίζει σ' ό όργανο αυτό έναν έξαιρετικό βιρτουόζο και συνθέτη, τον Ισπανό κιθαριστή

Φρανθίσκο Κορμπέρα ή Κορμπέτα, που έζησε από το 1616 ως το 1681. Ήταν πρώτα κιθαριστής της Ισπανικής Αούλης κι όργονατο του βασιλιά της Γαλλίας Λουδοβίκου του 14ου και του βασιλιά της Άγγλιας Κάρολου του 2ου. Είναι ο πρόδρομος της κατοπινης πλούσιας κιθαριστικής πολυφωνικής τέχνης. Τό ύφος του είναι εξαιρετικά προσωπικό και ρωμάντο, κι η μουσική του μπορεί να συγκριθεί μ' αυτή των πιο σημαντικών σύγχρονών του συνθετών Λοολιά και άλλων. Ο Κορμπέτα πέθανε στο Παρίσι το 1681, αφήνοντας ένα σημαντικό έργο κι Ξυν αντίστοιχο μαθητή και διάδοχό του στην Αούλη του Λουδοβίκου του 14ου, τον περίφημο Γάλλο κιθαριστή Ρομπέρ ντε Βιζέ.

Ο 18ος αιώνας μπορούμε να πούμε πως ήταν κατά το μεγαλύτερο του μέρος ο αιώνας της παρακμής της κιθάρας. Οι διάφοροι συνθέτες, ακόμα κι οι πιο αξιόλογοι όπως ο Μπોકερίνι, ο Χούμπερτ, ο Πλέγκελ κ. β., η μεταχειρίζονται αδέλεια, σαν όργανο βοηθητικό, σε όργανικά συγκροτήματα. Κι αυτό οφείλεται στ' ότι την εποχή εκείνη δεν υπήρχε κανένας μεγάλος κιθαριστής Ικανός να τους φανερώσει την πραγματική τεχνική και το σπάνιο έκφραστικό πλούτο του παρεξηγημένου αυτού οργάνου. Έτσι οι συνθέτες, αν και φανερά γοητευμένοι από τον άραιο ήχο της κιθάρας, τη μεταχειρίζονται σαν ένα όργανο φτωχό σε τεχνικά μέσα και γράφουν μάλλον έμπειρικά κι αδέλεια γι αυτή ως που τελικά την εγκαταλείπουν ολότελα.

Στο τέλος όμως του αιώνα αυτό φανερώνεται κι η πιο αξιόλογη φυσιογνωμία της ανάγνωσης της κιθάρας, ο Ισπανός ντόν Μιγκουέλ ντε Γκάρθια, πιο γνωστός με το καλογοητικό του όνομα Πάβρε Μπαζιλιο, όργανιστής, κιθαριστής, συνθέτης, και δάσκαλος των διασημών κιθαριστών Μορέτι και Άγκουάδο, οι όποιοι, μαζί με το Σόρ, έπιτάχυναν την κιθαριστική ανάπτυξη του 18ου αιώνα.

Η εποχή αυτή της ανάπτυξης αναδειχνει κι από μια διαλεχτή πλειάδα από κιθαριστές σε κάθε σχεδόν Ευρωπαϊκή χώρα. Οι πιο έλακιστοι άπ' του Έσρωπαιούς αυτούς κιθαριστές έγκαταστήθηκαν στο Παρίσι, κι έκαμαν την πνευματική αούτη πρωτεύουσα της Ευρώπης το πιο σημαντικό κιθαριστικό κέντρο της εποχής εκείνης.

Ο μεγαλύτερος άπ' όλους τους, ήταν ο Ίταλός Μάουρο Τζουλιάνι, εξαιρετικός βιρτουόζος, συνθέτης και παιδαγωγός της κιθάρας. Ήταν ο μόνος που τραβήξε την προσοχή και το ενδιαφέρον των μεγάλων συνθετών της εποχής του — οι όποιοι ως τότε άγνοούσαν τη σημασία που μπορούσε να πάρει ή κιθάρα στα χέρια ενός άληθινού μουσικού — κι έκέρτισε την εκτίμησή του Χάνντεν, του Μπέτοβεν και του Σπόρ. Ταξίδεψε όλη την Ίταλία, στην Όλλανδία και στη Ρωσία, Παντού ή ύποδοχη που του κανον ήταν εξαιρετικά ένθουσιώδης. Στη Ρωσία όμως κυριολεκτικά άποθεώθηκε, γι αυτό κι έμεινε εκεί κάμποσον καιρό.

Στην Ίσπανία ο Πάβρε Μπαζιλιο, που άναφέρουμε παραπάνω, διάδοσε με τη διδασχή του την πιο καλαίσθητη σπουδή της κιθάρας. Τα πολυάρθριμα χειρόγραφα των μεθόδων του γάχτηκαν δυστυχώς. Οι έλακιστοι όμως μαθητές του συμπλήρωσαν το έργο του διασκόλου, καθορίζοντας και ταξινόμοντας τις άρχές μιας καινούργιας σχολής της κιθάρας.

Άπ' αυτούς οι πιο σημαντικοί είναι ο Φεδερίκο Μορέτι, ο πρώτος που με το αξιόλογο διδαχτικό έργο του συντέλεσε στην τριτάτη διάδοση της κιθάρας

κι ο Ντιονύζιο Άγκουάδο, ο όποιος, μαζί με το Φερνάντο Σόρ, άποτελούν τη φημισμένη κιθαριστική δυάδα που κυριαρχεί έπαβλητικά σ' όλο το 19ο αιώνα.

Ήταν κι οι δύο τους σύγχρονοι γεννήθηκαν μ'έξη χρόνια διαφορά (ο Σόρ το 1778 κι ο Άγκουάδο το 1784) και πέθαναν την ίδια χρονιά, το 1839.

Οι χαραχτήρες τους ήταν τέλεια διαφορετικοί: Η ίδιουσμορφική του Σόρ ήταν φλογερή, όρμητική, πληθωρική αντίθετα ο Άγκουάδο ήταν ήρεμος, συγκρατημένος, ταπεινός. Αούτη ή διαφορά των χαραχτήρων τους άνανακλούσε καθώς ήταν φυσικό και στο έργο τους. Το παίξιμο του Άγκουάδο ήταν λαμπρό, ο Σόρ όμως τον έσπενοδσε σε βάθος και σε συγκίνηση. Ο Άγκουάδο ζητούσε να πετύχει το φωτεινό κι έντονο ήχο χτυπώντας τις χορδές της κιθάρας του με τα νύχια. Άπεναντίας ο Σόρ ζητούσε τον καθαρό, στρογγυλό και βελουδιόνο ήχο, που τον πετύχαινε με την δμεση έπαφή της σάρκα του άκρου των δαχτυλιών του με τις χορδές.

Το συνθετικό έργο του Σόρ θεωρείται άνωτερο άπό του Άγκουάδο, τόσο σε μουσική αξία όσο και σε καλλιτεχνική ποιή. Αντίθετα το διδαχτικό έργο του Άγκουάδο είναι γενικά άνωτερο από κάθε άλλο παρόμοιο, προγενέστερο ή σύγχρονο του.

Κι ή έπίδρασή του στη διαπαιδαγώγηση των μεταγενεστέρων του κιθαριστών έλακολουθεί ακόμη και σήμερα και θα έλακολουθεί γι πολλές γενιές ακόμη.

Το μουσικό έργο του Σόρ είναι το πιο προσωπικό που συναντούμε σ' όλη τη φιλολογία της κιθάρας και σημειώνει το άπόγειο της κλασικής έποχής του οργάνου αυτού. Είναι δημιουργημένο μέσα στο πνεύμα της πολυφωνικής άνεαρτησίας, που χαραχτήριζε το κουαρτέτο και κατ' επέκτασή και την όρχήστρα, της όποιας τα έμφε συμπεκνώνει σε μικρογραφία, ταϊρίζοντάς τα στις δυνατότητες της κιθάρας.

Τις συνθέσεις του Σόρ τις διακρίνει ή διαλεχτή κι' εξαιρετικά σαφής μουσική ίδεα του δημιουργού τους ή άνώτερη άίσθηση της μουσικής κι' ή τελειότητα του ύφους. Ο Σόρ αντίλη τη δημιουργική του δύνομη άπό τις πιο λαγαρές πηγές της μουσικής.

Η πλούσια έμπνευση του συχνά καταπίνεται με το είζος της βαριασιόν. Θέματα του Κορέλλι, του Μόσαρτ, του Παϊζέλλο και μοτίβα της δικής του έμπνευσης γίνονται άφορμή να έπιδειχθεί το δημιουργικό του δαιμόνιο, οι άτέλειωτες δυνατότητες του οργάνου του και το άκρον άωτο της βεϊοτεχνίας του βιρτουόζου κιθαριστή.

Οι εκτέλειες του Σόρ στάθηκαν πραγματικά άποκαλύψη και συντέλεσαν εξαιρετικά στο δυναμια του γοήτρου του οργάνου αυτού.

Ο Σόρ κυρίως θεωρείται ως ή πιο δεσπόζουσα φυσιογνωμία στην Ιστορία της κιθάρας. Ύοτερα άπ' αυτόν και τον Άγκουάδο, ο πιο αξιόλογος κιθαριστής του 19ου αιώνα είναι ο Ναπολιόν Κόστ ο μεγαλύτερος άπ' όλους τους Γάλλους κιθαριστές κάθε εποχής. Έζησε άπό το 1806 ως το 1883. Πρωτοεφανίστηκε ως βιρτουόζος ο' ηλικία δεκαοκτώ μόλις χρόνων. Το 1856 σ' ένα μεγάλο διαγωνισμό κιθαριστών, που διοργανώσε στην Βρυξέλλες ο Ρώσος ελγήςτης Μ. Μακάρωφ, ο Κόστ ήρθε πρώτος άπό τους 24 διαλεχτούς κιθαριστές όλης της Ευρώπης, που έλαβαν μέρος σ' αυτόν το διαγωνισμό. Άγα χρόνια όμως όργονατο, ένώ ήγαινε σε κάποιο κονταέρτο, έπασε άπό μιά σκάλα κι' έσπασε το δεξί του χέρι. Άπό τότε το χέρι του αυτό έλασε την

ελαστικότητα του κι' ό μεγάλος αυτός καλλιτέχνης δέ μπόρεσε πιά νά ξαναπαίξει μπροστά στό κοινό. 'Ο Κόστ δημοσίευσε 70 αξιόλογες συνθέσεις γιά κιθάρα.

Μετά τό θάνατο του Κόστ και τό Γουλιαν **Άρκα**, σύγχρονου τό αξιόλογου Ισπανού κιθαριστή, ή κιθάρα πέφτει σέ μία καινούργια άναπάντεχη παρακμή, όποτε από την τόσο θαυμάσιμη ζωή που της χάρισαν όλοι αυτοί οι μεγάλοι συνθέτες και βιρτουόζοι που άναφέρουμε.

Παραγνωρισμένο ξανά τό όραίο αυτό όργανο, έφτασε νά θεωρείται από τους μουσικούς, σαν άδικακάνο ν' άναποκριθεί στις άνωτερες απαιτήσεις της μουσικής τέχνης. 'Η προτίμηση του κοινού στρεφόταν προς τους βιρτουόζους ακροβάτες, καθώς και στις μεγάλων διαστάσεων μουσικές φόρμες. 'Ο Βαζκνρισμός βριάβυε. Κι ή κενή έντύπωση που διουργούσαν οι λαϊκοί κιθαριστές, συντέλεσε στό νά γεννηθεί ένα άσθημα περιφρόνησης στό μουσικό κοινό γιά την κιθάρα και γιά τους έκτελεστές της.

Μέσα λοιπόν σ' αυτή την τόσο έχθρική άτμόσφαιρα γιά την κιθάρα, ξεσηκώθηκε ένας εξαιρετικός μουσικός και μεγάλος ίδεολόγος κι έβγαλε μοναδικό σκοπό της ζωής του ν' άποκαταστήσει στην τιμητική θέση που του άνηκε τό άδικημένο αυτό όργανο.

'Ο ίδεολόγος αυτός που χε τον ήρωισμό ν' αναλάβει ίνα τόσο σκληρόν άγώνα είναι ό Ισπανός κιθαριστής **Φρανθίσκο Ταρέγκα**.

Γεννήθηκε σέ μία έπαρχία της Βαλένθιας τό 1854. Τά πρώτα του μαθήματα στην κιθάρα τά πήρε από έναν Ισπανό λαϊκό κιθαριστή. Οι γονείς του, θεόφοροι, δέν είχαν τά μέσα νά τον σπουδάσουν και μόνο χάρη στη βοήθεια ενός πλούσιου προστάτη του, του Ντόν **Άντόνιο Κονέσα**, μπόρεσε νά τελειώσει τις σπουδές του στό 'Εθνικό 'Ωδείο της Μαδρίτης ότου και πήρε τό πρώτο βραβείο στο πιάνο και σ' άνωτερα θεωρητικά. Μόλις άποφοίτησε από τό 'Ωδείο αυτό, έδωσε ένα ρεσιτάλ κιθάρας στην 'Αλάμπρα. 'Η τεράστια επιτυχία του σ' αυτό τό ρεσιτάλ άποφάσισε όριστικά πιά γιά τη σταδιοδρομία του μεγάλου αυτού καλλιτέχνη.

Ταξίδεψε σ' όλες τις πόλεις της Ισπανίας και στό μεγαλύτερο κέντρο της Εύρώπης όπου κυριαλεκτικά αποδούβηκε.

Μά ή ζωή του **Ταρέγκα**, ήταν ζωή ενός άγνου ίδεολόγου και πνευματικού ανθρώπου φλογισμένου από πάθος γιά την τέχνη του κι άπαλλαγμένου από κάθε φιλοδοξία ένάν προς την αναζήτηση του Ιβανικού του. Περιφρόνησε πλούτη, τιμές και δόξα γιά ν' άφασωθεί όλοκληρωτικά στό μοναδικό σκοπό της ζωής του: τήν έξόφωση ή άποκατάσταση της κιθάρας.

'Ετσι, άφιερώνοντας άποκλειστικά τη δημιουργική του δράση στη λατρεία του οργάνου αυτού, κατάφερε νά περιελθεί στο έργο του την πεμπτολογία του καθαρα όργανικού πνεύματος. 'Από τά πρώτα στοιχεία ως τις πιο άσούλλητες λεπτομέρειες της σπουδής της κιθάρας τό κάθε τι μελετήθηκε, λύθηκε και ταξινομήθηκε από τον **Ταρέγκα**. Κι όλη αυτή την τεράστια δουλιά του την πλήρουν συχνά με άνάλογα τεράστιες βυσίες.

'Ο μεγάλος αυτός μουσικός στάθηκε ό κατ' έξοχην άποκλειστικός συνθέτης της κιθάρας, ή όποια χρωστά τη σημερινή ζωή ή άνθησή της σ' αυτόν και μόνο.

'Ο **Ταρέγκα** πέτυχε νά συμπυκνώσει πάνω στις έξη χορδές του εύγενικού αυτού οργάνου τον πιο άγνό

ρομαντισμό του 19ου αιώνα. Μελέτησε κι έννοιισε βαθιά τό **Μπάχ**, τους κλασικούς και τους ρομαντικούς τών όποιων πολλά έργα μεταγράφη γιά κιθάρα, με κύριο σκοπό του ν' άντιλήθη από τις άριστουργηματικές αυτές μεταγραφές του ένα μέσο έξόφωσης κι έπιβολής του οργάνου του στην έκτίμηση του μουσικού κόσμου.

Μά ή υπεράνθρωπη κι άδιάκοπα έντατική δουλιά του **Ταρέγκα** γιά την πραγματοποίηση του τόσο εύγενικού Ιβανικού του, κλονίσει την όγεία του κι έδωσε πρόωρο τέλος στη ζωή του, στέλνοντάς τον στόν τάφο τό 1909, σ' ήλικία 55 χρόνων, πριν ν' άξιώθει νά χαρεί τη δικαίωση των κόπων του στην τόσο έπιθυμητή ολοκλήρωση του έργου του.

Μέ τό **Ταρέγκα** χάθηκε κι ό μεγαλύτερος Μύσσης της κιθάρας όλων τών εποχών. 'Όμως ή διδασκαλία του κορποφόρησε πλούσια στις πρώτες πενταετίες του αιώνα μας.

Τρεις μεγάλοι κιθαριστές λαμπρόνων σήμερα όχι μόνο την τέχνη της κιθάρας άλλα γενικά τη μουσική όφειναι κι οι τρεις Ισπανοί: 'Ο μαθητής του **Ταρέγκα**, **Μιγκουέλ Λόμπτε** που πέθανε δώ και λίγα χρόνια, ό **Άντρέας Σεγκόβια** κι ό **Έμιλιο Πουχόλ**, επίσης μαθητής του **Ταρέγκα**. 'Ο **Λόμπτε** καλλιτέχνης παγκόσμιας φήμης, ήταν ό πιο πλούσιος προικισμένος κιθαριστής της έποχής του. Πρώτος αυτός άποκάλυψε τους μοντέρνους προσανατολισμούς της κιθάρας. Είναι ό πρώτος, άνάμεσα στους μοντέρνους δασκάλους, που έπέβαλε τ' όργανο αυτό στό θαυμασμό και τών πιο έπιφυλακτικών άκρατών κι έγινε άφορμή νά δημουργηθεί ειδικά τάξη διδασκαλίας της κιθάρας στό Παρίσι, στην τόσο δυσκολοπρόσιτη **Σχόλια Καντόρμου** του **Βενσάν ντ' Έντο**. Συνδέεται με στενή φίλια με τόσο μεγάλους συνθέτες **Άλμπενιθ**, **Ντεμπουσσώ**, **Ραβέλ**. 'Ο σύνθεμάς του μ' αυτός τοús νεωτεριστές έξοσκει την πιο άποφασιστική, κι ενεργητική μαζί έπίδραση, στό **Λόμπτε**, ό όποιος φέρνει μ' έξαιρετικό σημείο τελειότητας την τεχνική του οργάνου του, προικίζοντάς το με ένα ήχητικά χρώματα και πολυφωνικό συνδυασμούς. Γοητημένος από τις καινούριες αυτές δυνατότητες της κιθάρας ό Ισπανός συνθέτης **Μανουέλ ντέ Φάλια**, έγραψε γιά τ' όργανο αυτό ένα άριστοόργημα: **Homage to Debussy** (άφιέρωση στό Ντεμπουσσώ). Το έργο αυτό τό έκτέλεσε γιά πρώτη φορά στην αίθουσα συναυλιών του **Conservatoire de Paris** τό 1922 ένας άλλος έξαιρετος κιθαριστής, συνθέτης, μουσικοκριτικός και μουσολόγος μεγάλου κύρους, ό επίσης Ισπανός **Έμιλιο Πουχόλ** έγκαταλείφθηκες από χρόνια στό Παρίσι.

Σήμερα ό μεγάλος βιρτουόζος κιθαριστής, ό άπαράμιλλος έρμηνευτής της μουσικής της κιθάρα κάθε έποχής και στόλ, είναι ό παγκόσμιος φήμης Ισπανός καλλιτέχνης **Άντρέας Σεγκόβια**, που όπως είπαμε πιο πάνω αναγνωρίζεται σήμερα άπ' όλο τόν κόσμο όχι μόνο σαν ό μεγαλύτερος κιθαριστής με και σ' μία από τις έχαστες μουσικές φυσιογνωμίες που όλοκληρώνουν την έννοια του τέλειου μουσικού. Είναι ό πρώτος κιθαριστής που ή άπρόσιτη "Όπερα του Παρισιού του παραχώρησε την αίθουσα της τό 1931 γιά νά δώσει τό ρεσιτάλ του στο όποίο είχα την εύτυχία νά τόν πρωτακώσω. Είναι ό πρώτος κιθαριστής που μπόρεσε νά πραγματοποιήσει τό άπίστευτο κατόρθωμα νά γεμίσει με τόν άφάνταστα ρωμάλιο και πλούσιο ήχο που μόνος αυτός έξέρι νά δίνει στ' όργανο του, την

τερστια αθουσα συναυλιών τοσ Παρισιού, τήν Αΐ-
θουσα Πλεγιέλ.

Δίνει διαρκώς ρεσιτάλ σ' όλα τα μεγαλύτερα μου-
σικά κέντρα τής Εύρώπης και τής 'Αμερικής. 'Η κάθε
του εμφάνιση είναι και μία απόθεσή του εκ μέρους
του κοινού.

Φημισμένοι συνθέτες όπως ο Μανουέλ Πόνθε, ο
Τουρίνα, ο Τορρόπα κ. δ. γράφουν έργα ειδικά γιά
τήν κιθάρα, τά όποια και τού αφιερώνουν. 'Ο μεγάλος
Γάλλος μουσουργός 'Αλμπέρ Ρουσέλ, συνθέτει ένα ή-
χητικό πορτραίτο του καλλιτέχνη αυτού τού όποιο τι-
τλοφορεί με τ' όνομα του, Σαγκόβια, και τού τό αφι-
ερώνει. 'Ο Σαγκόβια έχει πετύχει τήν απόλυτη τελειό-
τητα στήν τέχνη του, σέ βαθμό που μπορεί νά χαρα-
χτηριστει όχι μόνο σάν ανυπέρβλητος άλλ' ακόμη και
σάν σφραγιστος μουσικός και βιρτουόζος. Και μπορούμε
νά ποιμε άδισταχτα ότι είναι ο μεγαλύτερος κιθαρι-
στής κάθε εποχής.

Συνθέσιμό έργο δέν έχει: οί μεταγραφές του όμως
είναι πραγματικές δημιουργίες.

Στήν 'Ελλάδα ή κιθάρα δέν έχει ιστορική παρά-
δοση, έχει όμως τή λατρεία τής με τούς φανατικούς
λειτουργούς και πιστούς τής.

'Ο πιο παλιός 'Ελληνας κιθαριστής, που ή φήμη
του ξεπέρασε τά όρια τής πατρίδας μας, είναι ο Κερ-
κυραϊός συνθέτης Σπύρος Ξούνδας, (1814-1896).

'Η Κεφαλονιά έχει νά έπιδείξει επίσης έναν εξαι-
ρετο κιθαριστή και μετριόδοξα καλλιτέχνη τού Δημή-
τρη 'Αβλιχο, που πέθανε τού 1939, τού όποιου οί όρ-
τιότητες έκτελέσεις στήν κιθάρα δέν ξεπέρασαν ποτέ
τά όρια τού σαλονιού του και τό στενό κύκλο τών
διαλεχτών φίλων του.

Στήν 'Αθήνα ή μόνη γνωστή σχολή κιθάρας ήταν
τής 'Αθηνάϊκης Μανδολινάτας, με ειδικούς καθηγητές,
τόν ιδρυτή τής Νικόλαο Λάβδα και τόν άδελφό του

ΜΑΡΙΟΥ ΒΑΡΒΟΓΛΗ

ΜΕΤΑ ΤΟ ΘΑΝΑΤΟ ΤΟΥ ΠΑΓΚΑΝΙΝΙ

'Η γεμάτη περιπέτειες ζωή τού μεγάλου βιολιστού
Παγκανίνι, ή σκελετοειδής και παράξενη σιλουέττα του
και τό υπερφυσικό παίξιμό του έκαναν τούς δάσους
άκροατές τής εποχής του νά νομίζουν πως ο μεγάλος
αυτός βιολιστής ήταν ο Βεελζεβούλ, ο 'Ασταρώθ, ο
Σατανάς που με τά μεγάλα νύχια του έκρατούσε τό
δοκάρι ή έπαιζε στό περίφημό του « Στραντινιάριο »
κομμάτια σάν τις « στριγκλές » που ήταν άδωνατο
στήν εποχή του άλλος καλλιτέχνης νά τά έκτελέσει.

'Ο κόσμος με τόν θαυμασμό του που είχε γιά τόν
Παγκανίνι έκρυβε μέσα του και ένα φοβερό μίσος που
δέν τολμούσε νά τό έκδηλώσει όσο ζούσε ο μεγάλος
αυτός βιολιστής και που έξέσπασε τήν ημέρα τού θα-
νάτου του στό πτώμα του. Στά 1840 ο 'Επίσκοπος τής
Πάρμας άπηγόρευσε τήν ταφή τού Παγκανίνι στό νε-
κροταφείο τής Νίκιας λέγοντας πως ο άνθρωπος αυτός
ήταν ο Διάβολος !

'Ο γιός του ο Βαρόνος 'Αχιλλίνιο Παγκανίνι μα-
ταιώς έγύρευε νά άγοράσει (με όλα τά εκατομμύρια
που κληρονόμησε από τόν πατέρα του) όλγια μέτρα
γής στή Μασσαλία, στή Γένοβα, ή στις Κάννες, γιά νά
θάψει τόν πατέρα του, που ο έπίσκοπος διάταξε και έρ-

κώστα Λάβδα. 'Απ' αυτή τή Σχολή βγήκε ο δεξιτέ-
χνης κιθαριστής Χαράλαμπος 'Εκμεκτσόγλου, καλλι-
τέχνης προικισμένος με πλούσιο και πηγαίο ταλέντο
και μ' αξιόλογο μουσικά χαρίσματα.

Νά όμως και ένας άφανής με εξαιρετος παιδαγω-
γός και δεξιτέχνης κιθαριστής ο Νικόλαος Πατρό-
νας, που σ' αυτόν άνήκει ή τιμή τού πρώτος άπ' όλους
τούς 'Ελληνες κιθαριστές μελέτησε βαθειά τό έργο του
Ταρέγκα και εφάρμοσε στή διδασκαλία του τή μέθοδο
του μεγάλου αυτού καλλιτέχνη, ώστε νά θεωρείται δι-
κατα στόν τόπο μας σάν άπόστολος τής μεγάλης Ισπα-
νικής κιθαριστικής παράδοσης. 'Ο Νικόλαος Πατρό-
νας ετύχησε νά ιδεί τήν πλουσιότατη καρποφορία
τής διδασκαλίας του στό μαθητή του Γεράσιμο Μη-
λιαρέση, δεξιτέχνη κιθαριστή με ρωμαλαία μουσική
ιδιοσυγκρασία, και με βαθειά πίστη ή άφοσίωση σ'
όργανο του. Τά χαρίσματα του αυτά τά έξέτισε ά-
νεπιφύλακτα ο μεγάλος 'Ισπανός κιθαριστής 'Αντρέας
Σαγκόβια, από τόν όποιο ο Μηλιαρέσης είχε τήν έ-
ξαιρετική τόχη νά πάρει με μυσήματα τελειοποιήσεως
στή δεξιτεχνία, κατά τή φειτική δίμηνο παραμονή του
στή Σιένα τής 'Ιταλίας, όπου, ο Σαγκόβια, διδάξε,
στήν περίφημη « Ακαντέμια Κιτζιάννα » τής Ιστορικής
αυτής πόλης.

Μετά τό κλείσιμο τής « Αθηνάϊκης Μανδολινάτας »
(1939), κανένα μουσικό ίδρυμα τών 'Αθηνών δέν πρό-
σφερε στέγη στήν τάξη τής κιθάρας, μέχρις ότου τό
'Ελληνικό 'Ωδειο όνοιες φιλόξενη τή θύρα του στό
άσπεγο αυτό ευγενικό άργανο, ιδρύοντας τάξη κιθά-
ρας, με καθηγητές τούς δυό διαλεχτούς δεξιτέχνες
που προσαναφέραμε — τό Γεράσιμο Μηλιαρέση και τό
Χαράλαμπο 'Εκμεκτσόγλου — που θ' άποβεί τό φω-
τάριο μιάς μελλοντικής γενιάς κιθαριστών κι ή ά-
παρχή μιάς έπισημοποιημένης κιθαριστικής Σχολής
στήν 'Ελλάδα.

ριζαν στό ύπόγειο τού νοσοκομείου τής Νίκιας.
Και εκεί όμως ο κόσμος έπίστευε πως κάθε βράδυ
έμαζεύοντο όλα τά κακοποιά πνεύματα και οί δαιμό-
νες και έστγναν μακοβήριος χορούς γύρω από τό φέ-
ρετρο. Γιά νά ησυχάζουν λοιπόν μετέφεραν τό σώμα
του Παγκανίνι μακριά από τό νοσοκομείο και τό πέ-
ταξαν σέ μιά γούρνα ! 'Υστερα από πολλές περιπέτειες
και με πολλά χρήματα ο γιός του κατώφρους νά
κλέψει ένα βράδυ τό φέρετρο και νά τό μετακομίσει
στή βίλλα του Παγκανίνι « Καρζινος » και μόνο μετά 31
χρόνια τόν έθαψαν στό νεκροταφείο τής Πάρμας.

Στήν πατρίδα μας ετύχως συμβαίνει τό αντίθετο
εις τούς καλλιτέχνες μας. Οί έπίσκοποι τής εποχής
μας, έννοω τούς συναδέλφους τών καλλιτεχνών και
τούς κριτικούς, διαρκώς ποτίζουν τούς καλλιτέχνες
μας με φαρμάκια και φρονιζούν νά τούς πεθάνουν μιά
ώρα άρχητερα, γιά νά μπορέσουν άμέσως νά κάνουν
έπιτροπές επί επιτροπών, νά γραφούν από τούς συνα-
δέλφους τού μακαρίτη στις έφημερίδες άρθρα μεγαλο-
πνοα και νά στηθή τέλος τσος και ένα άγωγισμα, γιά
νά μπορέσουν νά μας άποδείξουν πως υπάρχει και ή
Πεντέλη που τά βγάζει.

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΤΕΧΝΗΣ ΑΝΑ ΤΟΥΣ ΑΙΩΝΕΣ

ΣΥΝΤΟΜΗ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ

B'

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑ

Οι Έλληνες σάν λαός κατ' έξοχήν καλλιτεχνικός, είχαν διαυγέστερη ιδέα περί μουσικής κατά την αρχαιότητα. Θεωρούσαν τή μουσική τό σημαντικότερο παράγοντα και σπουδαιότερο συντελεστή τής ψυχικής μόρφωσης και πνευματικής ανάτασης του ανθρώπου· γιά τόν λόγο δέ αυτόν κατείχε έλέγχουσα θέση στην εκπαίδευση και ήταν από τις τρεις θεμελιώδεις τότε ένέργειες τής γραμματικής, μουσικής και γυμναστικής. Οι άρχαιοί Έλληνες μέ τούς βασικούς αυτούς συντελεστές, έπεδωκαν την πληρέστερη άγωγή των παιδιών τους, δηλ. την άρμονική διζμόρφωση χαρακτήρα και την ξεχωριστή διάπλαση όλων των σωματικών και πνευματικών ανθρώπινων δυναμικών· Ό Πλάτων έλεγε «Ό-ρώντες γράμματα και μουσικήν ύμιας τε αυτούς και τούς παίδας ύμών Ικανώς μεμαθηκότας ά δή παιδείαν άρετής είναι τελείαν ήγεισθαι».

Η μουσική σάν ελεύθερη τέχνη, τοποθετήθηκε σέ τόσο υψηλό επίπεδο γιά πρώτη φορά από τούς Έλληνες. Τό Έλληνικό δέ Έθνος την εξετίμησε σάν ένα από τά μεγαλύτερα πνευματικά αγαθά και τής έδωκε προνομιοδχο θέση δίπλα στη λογοτεχνία και τις άλλες καλές Τέχνες. Πολύ σωστό δέ ή τότε πολιτεία θεωρούσε τή μουσική ούσιωδέστατο συντελεστή πνευματικής πληρότητας και μόρφωσης, ως και ένδειξη ανώτερας βαθμίδος πολιτισμού μίς χώρας. Η άρχιτεκτονική, ή φιλοσοφία, ή γλυπτική και ή μουσική τέχνη των αρχαίων Έλλήνων άκόμα σήμερα παραμένουν και θά μείνουν στους αιώνες ύπεροχα άντικείμενα βαυμασμού απ' όλους τούς λαούς του κόσμου.

Όπως κάθε μουσική στην αρχαιότητα, έτσι και ή Έλληνική ήταν ούσιωστικά διμόρφους και προπαντός φωניתική. Η θεωρία του ρυθμού στους Έλληνες είχε θεμελιώδη σημασία, προωθήθηκε δέ σέ τέτοιο σημαντικό σημείο, ώστε κρίνοντάς την άναλόγως, μόνο στις έντελως σύγχρονες μουσικοσυνθετικές πραγματείες μπορούσε νά τή συναντήσουμε. Οι άρχαιοί Έλληνες συνθέτες κι' έντελεστές έφήμιζαν περιτύνους και ποιικλοτρόπους ρυθμικούς συνδυασμούς στις δημιουργίες τους, που λέγαται πώς μοιάζουν καταπληκτικά σάν ρυθμικά εύρηματα και σύνολα μέ τις σημερινές συναυλίες και συνάτες, χωρίς βέβαια νά έχουν τόν άρμονικό και πολυφωνικό τους πλούτο καθώς και τή άρματική τους έπεξεργασία, τά όποια, όπως είπαμε ήταν τότε τελείως άγνωστα. Παρόμοια ακριβώς δείγματα ρυθμικών ένναλλαγών συναντούμε σέ μερικές άδές του Πινδαρόου και σέ μιá σκηνη τραγωδίας του Αισχύλου, από τά έλλάχιστα που διεσώθηκαν. Απ' όλα αυτά συμπε-

ραίνομε ποιά ήταν ή μουσική εκδήλωσις στην αρχαιότητα, που μόνο στο τέλος του 19ου αιώνα οι σοφοί Δάσκαλοι τής κλασσικής μουσικής Τέχνης, μπόρεσαν νά εκτιμήσουν την πραγματικά ξεχωριστή σημασία που είχε ή μουσική δογματική των αρχαίων Έλλήνων.

Η μουσική από τούς άρχαίους Έλληνες έθεωρείτο πως είχε θεία τή προέλευσή της, θεός δέ τής μουσικής ήταν ό Άπόλλων που προήδρευε στις συναυλίες των μουσών, και έτερπε μέ τή λύρα του τά συμπόσια των θεών. Έπίσης δέ γιά θεούς και προστάτας τής μουσικής είχαν τόν Έρμη και τόν Διόνυσο. Ό πρώτος φέρταται σάν έφευρέτης τής λύρας και από τή λατρεία του δεύτερου προέκυψε ό θιθώραμβος και ή μουσική τής τραγωδίας. Ό Πάν άκόμα ήταν ό ποιμενικός θεός τής μουσικής και ό έφευρέτης τής ποιμενικής σύριγγος.

Μέ πανηγυρικούς μουσικούς άγώνες που γίνονταν στους Δελφούς και στη Δίλο τιμούσαν οι άρχαιοί Έλληνες τόν Άπόλλωνα σάν θεό τής μουσικής. Στις πόλεις αυτές λειτουργούσαν άριστοι μουσικοί σχολείς και ή μουσική παράδοση εκεί διατηρήταν άμετάβλητος.

Στόν ίδιοιτικό και θημόσιο βίο των αρχαίων ή μουσική ήταν τό άπαράιτητο στοιχείο κι' ό μεγαλύτερος παράγον. Κάθε θρησκευτική γιορτή και πανηγύρι την συνόδευε μουσική. Στην Άθήνα ύπήρχαν τρία μεγάλα Ώδεία που ένα απ' αυτά έκτισε ό Περικλής, άνακάλυψαν δέ τά θεμελιία του στην ΝΑ γωνιά τής Άκρόπολης και στις άλλες όμοια Έλληνικές πόλεις ύπήρχαν Ώδεία και γίνονταν μουσικοί άγώνες, όπως στούς Δελφούς (Πύθια) τήν Όλυμπία, τήν Ίσθμία, τήν Νεμέα κ. ά. άνεγείρονταν δέ πρός τιμή των νικητών των άγώνων άδριάντες στις διάφορες γιορτές, όπως π. χ. στα Παναθήναια, στη Κόρινθο στη Σπάρτη κ.λπ.

Η άρχική χρησιμοποίηση τής μουσικής στην αρχαιότητα φαίνεται πως ήταν καθαρά θρησκευτική, γιαι οι άδές άναφέρονταν πρός τούς θεούς. Ύπήρχαν δέ δύο είδη άδών. Ό Παίαν εμμότατος και μεγαλύτερος, άφιερωμένος στόν Άπόλλωνα κι' ό Διθύραμβος πολύ έντονος και θοροβώδης άφιερωμένος στό Διόνυσο.

Η μουσική των Έλλήνων είχε τραγωδία γιά κάθε άσχολία και περίσταση τής ζωής. Τραγωδία άγροτικό, ποιμενικά, γαμήλια, ναυορήματα, θρήνους κ.ά.π. Έχουν δέ ξεχωριστή έντελώς σημασία οι λεγόμενοι νόμοι, που ήταν μουσική γραμμένη άνάλογα μέ τό τί ήθελε νά περιγράψη ό μελοποιός. Ένας από τούς νό-

μους ήταν κι' ο Πυθικός, που περιγράφει τόν άγωνα του Άπόλλωνα ενάντια στο δράκοντα Πύθωνα. Οι πιο έλακουσμένοι δε όργανοπαίκτης και τραγουδιστές της έποχής εκείνης διακρίθηκαν με τη σειρά τους στην έ- κτέλεση του Πυθικού νόμου.

Έκεί όμως που ή μουσική διεπραγματίε σημαί- νονται ρόλο ήταν το άρχαιο δράμα με το όπιο συνδεό- ταν άρικτα.

Όλα τά χορικά τών άρχαίων τραγωδιών, Αισχύλου, Σοφοκλέους, Εύριπίδου, τραγουδιόντουσαν, ύπάρχον δε μοναδική που τίς συνόδιον άποκρούσει με διάφορα όργανα ονομαζόνταν δε κομμοί. Επίσης τά έπη Ίλιάδα, Όδύσεια και οι θρύλλοι τους γιά τούς θεούς ψάλ- λόντουσαν και άπαγγέλλονταν μουσικά άπο ραψωδοούς, καθώς και οι ώδες του Πινδάρου, του Άνακράοντα, της Σαπφώς, που ήταν συνένωση ποιησης, μιμηκής και μουσικής, και συγγενέουσαν πολύ με τη σύγκρη περί θεάτρου, αντίληψη. Οι Έλληνες στις μουσικές άποκρού- σεις μεταχειρίζόντουσαν γιά όργανα, τη λύρα, την κιθά- ρα, αούλος, αάλπιγγος, τύμπανα, κύμβαλα, αίστρα, κ. ά. πόμοια. Τά κύρια όμως Έλληνικά όργανα τών άρχαίων ήταν ή λύρα, ή κιθάρα και ο αούλος.

Δυστυχώς δέν έχουμε κανένα ολοκληρωμένο άρ- χαιο μουσικό κείμενο που συνόδιε την τραγωδία έκτός άπο 30 φθόγγους της τραγωδίας του Εύριπίδη Όρε- στίς που είναι, έξ' άλλου και το μονάκριβο τεκμήριο, πάνω στο όποιο στηρίζονται οι γνώμες γιά τη μου- σική σύνθεση τών μεγαλότονων αύτων άρχαίων ποιημάτων.

Σπουδάζοντας τη ζωή τών άρχαίων Έλλήνων βλέ- πουμε πως οι περισσότεροι άτι' τούτοι έπιφανέστερους άνδρες της έποχής εκείνης είχαν εξαιρετή μουσική κα- τάρτηση κοντά στη γενικότερη εύκολοκαταδίη τους μόρ- φωση. Ό πολυφημιμένος λογικός ποιητής Πίνδ- ωρος υπήρξε έξοχος μουσικός και με τη λύρα του συ- νώδευε τούς ύμνους του. Ό Πυθαγόρας βαθυστό- χαστος μελετητής της μουσικής, έλεγε πως ή μουσική Τέχνη είναι το κυριώτερο μέσον της άνατροφής τών ανθρώπων, περιορίζει τά πάθη και τά κακά ένστικτα και τέπει και έξευγενίζει τη ψυχή και τίς αισθήσεις. Αι βάσεις της θεωρίας της μουσικής του ύπέροχου και θαυμαστού αύτου φιλοσόφου παρέμειναν άκλόνη- τες, ο'αυτές δε έπάνω στηρίζεται όλόκληρο το μου- σικό οικοδόμημα. Έπειτα ο Πλάτων ύποστηρίζει επί μουσική του θεωρία πως ή μουσική έμνείει και έξα- σφαλίζει τό άσθημα της τάξης και του ρυθμο, εκφρά- ζει την άλήθεια και καθιστά τόν άνθρωπίνο βίο ά- ραιο, ήθικό και άρμονικό. Ό Πλάτων έγραφε την τε- λειότερη αισθητική της μουσικής τέχνης. Ό Άριστοτέ- λης, άκολούθως, διάσημος σοφός και θεωρητικός μου- σικός, άπόδιδε στη μουσική μέγιστη ήθική δύναμη και ποτέμει πως το κύριο άποτέλεσμα που πρέπει να ά- ποφέρει ή μουσική στός Ικανούς να τή νοιώσουν είναι ή ψυχική κάθαρση όπως και ή πνευματική άνοκοφί- ση κι' άπολότρωση, έξ οδ κι' έγραφε «... εκ μόν ούν τούτων φανερόν ότι δυναται ποιόν τι το της ψυχής ήθος ή μουσική παρσακείζει» ει δε τούτο δυναται ποιείν, δήλον ότι, προσακτόν και παιδεύοντα έν αύτή τού νέους.» Επίσης ο Αισχύλος, ο Σοφοκλής και ο Εύριπίδης υπήρξαν όριστοι μουσικοί, καθώς και οι Περικλής και Σακράτης που ήταν ο τελευταίος σέ γερωνική ήλικία άπεφάσιος να μάθει-κιθάρα, και τόν έρότησαν πως στά έξήντα του χρόνια σκεφθήκε να μά- θεποίηση πάλι. άπάντησε με τη γνωστή σοφία του :

«ΜΟΥΣΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ»

«Κρείττον είναι τινά όψιμαθ ή άμαθ». Γενικά στην έλληνική άρχαιότητα ή έλειψη μουσικής μόρφωσης ή- ταν πρόβλημα και στην έπικρατούσα αύτη άσθη- ρή αντίληψη πομπορευ ν' αποδώσουμε το ύψηλό επίπεδο πολιτισμού τών προγόνων μας.

Οι Έλληνες χρονοποιούσαν γιά μουσικά σημεία τά γράμματα τών άλφαβήτου, και τά τοποθετούσαν γιά να τά ξεχωρίζουν πάνω άπο τίς όδεις συλλαβές. Όταν όμως άργότερα προσετέθηκαν οι διάφοροι μου- σικοί τρόποι άρχισαν να μιν έπαρκούν τά γράμματα κι' έτσι άναγκάστηκαν να τοποθετούν τά μουσικά ση- μεία πλαιγίως ή άνεστραμμένα. Και πάλιν όμως φθά- νουν στο άδιαχώρητο, όταν ο αριθμός τους έφθασε στο 1620. Φτάνει ν' αναφέρουμε γιά να κρίνουμε το πολυσύνθετο και δυσκολότατο της μουσικής γραφής, πως ο Πλάτων χρονοποίησε τρία όλόκληρα χρόνια γιά τη μελέτη της παρασημαντικής αύτης μουσικής γλώσσας.

Ένεκα λοιπόν της δυσκολίας και του άτελους συ- στήματος της μουσικής γραφής οι ποιητές άντι να γράφουν τίς μελωδίες τών έργων τους και να τίς δι- δάσκουν θεωρητικώς προτιμούν, γιά τό εύκολότερο, την πρακτική τους διδασκαλία, γι' αυτό κομμία άπο τίς ελληνικές μουσικές δημιουργίες δέν περιεσώθηκε γνωσία και άναμοφίσητη.

Τά βασικά γνωρίσματα της μουσικής τών άρχαίων Έλλήνων όπως πού πάνω μιλώσαμε ήταν ο ρυθμός κι' ή μελωδία. Παρ' όλο ποού στερείται άρμονικής επέν- δυσης και του πολυφωνικού ήχητικού πλούτου, ήταν γεμάτη έκφραστικότητα μεγ.λοπρέπεια και σμερνότη- και συντηρατές τούς άκρούτες. Άπό τά ελαχιστότατα μνημεία της άρχαίας Έλληνικής μουσικής που διεσώ- θηκαν είναι: 1) Ό Ύμνος στη θεά Δήμητρα, 2) Η άρχή της πρώτης πυθικής ώδης του Πινδάρου 3) Τρεις ύμνοι του κιθαριστού Μεσομήδου, 4) Δύο ύμνοι στον Άπόλλωνα και λίγα άποσπάσματα διακτικά της κιθάρας.

Γιά να πάρουμε κάποια άμυθηρή ιδέα της μου- σικής ανάπτυξης στην έλληνική άρχαιότητα θ' αναφέρω μερικώς άπο τούς διασημότερους έρμηνευτές δεξιότη- χες εκείνης της έποχής: Ό Όρφεύς, περίφημος αούδος που με τη δύναμη της λύρας του ήμερευε ανθρώπους και θηρία γι' αύτό και τόν θεοποιούσαν. Ό Όμηρος ο κορυφαίος άπο τούς έπικούς ποιητές όρχηγός της σχολής τών Ίωνων αούδων, ο Τέρπανδρος θεωρούμε- νος πατέρας της έλληνικής μουσικής, άριστοτέλης της επτάχορδης λύρας, και φημιμένος συνθέτης, βραβεύ- τηκε άπειρες φορές σέ μουσικούς άγώνες, ο Τυρταίος όνομαστός συνθέτης πατριωτικών τραγουδιών, ο περίω- μος κιθαριστής Άμφίω, ο έλακός αούδος αλήτης Ό- λυμπος, ο Ζενόκριτος, ο ένδοξος αούδος Άνακράων, ο Άλκαίος, ο Άγέλαος, ο κιθαριστής Τιμόθεος ή μεγάλ- η αούδος Σαπφώ, ο Άριων που εκάλλιργησε το δι- βυρραμبو, ο Δημόδοκος που έφαλλε την καταστροφή της Τροίας, και τούς γάμους της Άφροδίτης και του Ή- φαίστου, ο Θαλήτας συνθέτης ύμνων που διδασκόν- τουσαν στους νέους ως οι ένδεκαγυμνοί και κατά σύ- σταση της πολιτείας, ο Φύρνης διβυρραμβόνας και μου- σικός όριστος, που άγωνίστηκε σέ Παναθήναια εις την κιθάρα του και στεφανώθηκε, όπως και πολλοί άλλοι που όλωνών τά όνόματα παρέμειναν ζήνατα στην Ι- στορία της μουσικής τέχνης.

(Συνεχίζεται)

ΜΟΥΣΙΚΟΛΟΓΙΚΑ ΒΙΒΛΙΑ

O αγγλικός έκδοτικός οίκος Max Parrish & Co. London, είχε την εύχρησμημένη εμπειρία να έγκαινιάσει την έκδοση μιάς σειράς από μονογραφίες, πάνω σε διάφορα Ιστορικά μουσικά θέματα, με το γενικό τίτλο «The World of Music». Οι μονογραφίες αυτές άρχισαν να εκδίδονται από το 1947, σε λυσοείλιδα πανόβητα βιβλία (ο αριθμός των σελίδων είναι στερεότυπος για όλα: 72), τυπωμένα σε πολυτελές χαρτί, και εικονογραφημένα καλλιτεχνικά. Ένα έκλεκτο επίτελο μουσικολόγων συνεργάζεται στην έκδοση αυτή, για να προσφέρει, κατά τον πιο επαγωγό τρόπο, θέματα καλοδιαλεγμένα, που να παρουσιάζουν ένα γενικό ενδιαφέρον, και για το μνημένο μουσικό και για τον απλό φιλότεχνο. Τα βιβλία, που έχουν έκδοθει ως τώρα από τον οίκο αυτό, είναι τα εξής:

● **MESSIAH**, by Julian Herbage. — Είναι η εξαιρετικά ενδιαφέρουσα κι άγνωστη για τον περισσότερο κόσμο, Ιστορία της δημιουργίας και της σταδιοδρομίας του Μεσσία του Χαίντελ. Ο συγγραφέας του βιβλίου αυτός μάς εκθέτει τις καταθλιπτικές συνθήκες κάτω από τις οποίες ο Χαίντελ, γρεσκοπημένος τότε οικονομικά, σύνθεσε, μέσα σε είκοσιτέσσερες μέρες, την υπέροχη αυτή θεοσκευτική έποποιία. Μας περιγράφει την πρώτη θριαμβευτική έκθεση του όρατορίου αυτού στο Αουβλίνο, την άποτυχια των πρώτων του εκτελέσεων στο Λονδίνο, την πίκρα και την απογοήτευση του συνθέτη, και, τέλος, τη βαθμιαία έπιβολή του άριστουργήματος αυτού, όχι μόνο στην Άγγλία αλλά και σ' όλο τον πολιτισμένο κόσμο.

● **THE GOLDEN AGE OF VIENNA**, by Hans Gal. Μία ουγενής διαδοχή από μουσικές μεγαλοφυΐες—Γκλόουκ, Χάουπν, Μότσαρτ, Μπετόβεν, Σούμπερτ—που έζησαν και δημιούργησαν τ' αθάνατα άριστουργήματά τους στη Βιέννη, έκαιμαν τη χαρούμενη αυτή πόλη το πιο λαμπρό κέντρο του μουσικού κόσμου της εποχής εκείνης, που κράτησε πάνω από μισόν αιώνα και που δίκαια την άποκαλούν: «η Χρυσή εποχή της Βιέννης». Αυτή την εύτυχημένη εποχή περιγράφει με συναρπαστικό άφηγηματικό ύφος ο κ. Hans Gal, δίνοντας μας, μιά ζωηρόχρωμη εικόνα της αλληλικής, κοσμικής, θεατρικής και μουσικής ζωής της Βιέννης, όπου άνοβόβησε τότε μ' εξαιρετική λαμπρότητα η μουσική τέχνη.

● **CHAMBER MUSIC**, by A. Hyatt King.—Η Ιστορία της μουσικής δωματίου είναι πολύ πιο παλιά απ' όσο φανταζόμαστε. Το περιβάλλον όπου γεννήθηκε κι άναπτύχθηκε ήταν παντού και πάντα—άπό την αρχαϊκή εποχή ώς τη ρομαντική—οι βασιλικές αούλες και τ' άρχοντικά μέγαρα: πολύ άρότητα παρουσιάζονταν στις δημόσιες αίθουσες των συναυλιών. Άπ' αυτά τα λιγομάλια φωνητικά και όργανα συγκροτήματα γεννήθηκε η Όπερα κι η Συμφωνική όρχήστρα, χωρίς όμως η γέννησή τους να έπιφέρει και το θάνατο της γεννήτριας. Ά-

πεναντίας η μουσική δωματίου συνέχισε τη ζωή της, και, παράλληλα με την πολυθόρυβη άπόνομή της—την όρχήστρα—σημειώνει διαρκώς μιά σταθερή εξέλιξη. Αυτή την Ιστορική της εξέλιξη μάς παρουσιάζει ο κ. Hyatt King, πραγματική μουσικολογική αούέντια για ό,τι άφορά την Ιστορία της μουσικής, ιδίως του 18ου και 19ου αιώνα.

● **COVENT GARDEN**, by Desmond Shawe—Taylor.— Ποιός δέν έχει ακούσει να μιλούν για αυτό τό ξακουστό παλιό θέατρο του Λονδίνου, που τρεις φορές (άπό τό 1732) ξαναχτισμένο στην ίδια θέση, ύστερα άπό δύο πυρκαϊές, στεγάζει τώρα, άπό χρόνια, την Έθνική Όπερα και τό Μπαλέτο της Άγγλίας. Σίγυρα πολλοί φιλόμουσοι θά ήθελαν να μάθουν την πολυτάραχη Ιστορία αυτού του τόσο κοσμογάρπητου θεάτρου. Κι' αυτή την έπιθυμία τους την Ικανοποιεί πληρότατα ο συγγραφέας του βιβλίου, που μάς άφηγείται όχι μόνο την Ιστορία του Κόβεντ Γκάρτεν, αλλά και τους θριάμβους των μεγάλων καλλιτεχνών—Μολιμπράν, Μελμπά, Πάτι, Ρεζζκέ, Καρούζο, κ. ά.—που τραγούθησαν σ' αυτό.

● **THE WALTZ**, by Mosco Carner. — Μιά σύντομη μιά γοητευτική άφήγηση του άθάνατου και μαγευτικού Βάλς, που, απ' όταν πρωτοφάνηκε ως τώρα, συναρπάζει πάντα με άμείωτη δύναμη, στο μευστικό στροβίλιμα των βραμιασιών και της μουσικής του, όκρια και τις πιο βρώθιμες καρδιές. Ό κ. Carner, έξαιρετος μουσικολόγος κι άλλοτε διευθυντής της όρχήστρας της Όπερας της Βιέννης, μάς παρουσιάζει τό χορό αυτό άπό την πρώτη ταπεινή καταγωγή του—γεννήθηκε άπό τους χωριότικους γερμανικούς χορούς (Ländler) του 18ου αιώνα—ώς τό έξασπασμα της τρελής του όρμης, μέσος' άρχοντικά σαλονία και στα λαϊκά φτωχόσιτα της Βιέννης, καθώς και τη ραγδαία διάδοσή του σ' όλο τον κόσμο, καθιερωμένο πιά άπό τις ξακουστές μουσικές οικογένειες των Λάντερ και ίδιως των Στράους, σά μία άνώτερη χορευτική φόρμα. Έπί πλέον μάς παρουσιάζει τό Βάλς και σάν μιά έπίσης άνώτερη μουσική φόρμα, που τη συναντούμε συχνά στην Όπερα, στο Μπαλέτο και στη συμφωνική μουσική, χρησιμοποιημένη άπό ξακουστούς συνθέτες, σάν τό Βέμπερ, τό Μπερλιόζ, τό Σοπέν, τό Μπραμς, τό Λίστ, κ. ά.

● **GERMAN SONG**, by Elisabeth Schumann.—Κανείς δέ θά μπορούσε να γράφει πιο έγκυρα για τό Γερμανικό τραγούδι (Lied) άπό τη μοναδική σήμερα έρεία κι έρμηνευτρία του, την Έλιζαμπετ Σούμαν. Στο βιβλίο της αυτό, δέ βρίσκομε μόνο μιά Ιστορική έπισκόπηση της γέννησης και της ανάπτυξής του, αλλά και τις άπόψεις της μεγάλης αυτής καλλιτεχνίδας, για την έρμηνεία του Λιέντ. Και φτάνει ν' αναφερουμε μόνο αυτό τό έπιμώμά της, για να νιώσουμε πόσο έχει έμβαθύσει στο νόημα της έρμηνείας αυτής: «Η γνώμη μου—

«ΜΟΥΣΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ»

λέει—είναι, ότι τ' όριστουργήματα του τραγουδιού κρύβουν μέσα τους κάποιες μουσικές δυνάμεις. Πρέπει να ψάξουμε ώς τή κατάβαθα τους και ν' άδράξουμε τέλεια τή νόημά τους». 'Η κ. Σούμαν δέν περιορίζεται στην εξέταση του λήντ τών καθιερωμένων μεγάλων συνθετών, αλλά, άρχίζοντας από τούς πρώτους Γερμανούς συνθέτες—τραγουδιστές τού Μεσαίωνα (τούς Minnesänger) και περνώντας άπ' όλες τις μεταγενέστερες εποχές τού τραγουδιού, άναφέρει και τή έργα τών λιγότερο σημαντικών συνθετών τού λήντ, πού κι αύτοι συνέβαλαν στην εξέλιξή του.

'Εδώ πρέπει νά υπενθυμίσουμε και τή δυό, επίσης αξιόλογα, βιβλία τής ίδιας σειράς: OPERA COMIQUE, by Marlin Cooper και THE ORSHETRA, by Adam Carse, γιά τή όποια γράψαμε στό ύπ' άρ. 24 φύλλο (15 'Απριλίου 1950) τής «Μουσικής Κινήσεως», στις σελίδες 4 και 18.

● THE CONCERTO, by John Culshaw. — Είναι ή ιστορία τής γέννησης και τής εξέλιξης τής τόσο κοσμοαγάπητης μουσικής φόρμας τού Κοντοέρτου, από τήν πρώτη τής εμφάνισή (ίδιος αιώνας) ώς σήμερα. Στην ιστορική αυτή άφήγησή βλέπουμε νά παραλαώνουν ό έπιβλητικώς μορφές τών μεγάλων δασκάλων, πού τή δημιουργήσαν και συντέλεσαν στην άνάπτυξή της, καθώς και τών έκ ακουστών βιρτουόζων κάθε εποχής, και βρίσκουμε πολλές άγνωστές μας λεπτομέρειες τής ζωής τους και τής δράσης τους, πού πολλές φορές, ξεπερνώντας τή σύνορα τής Ιστορίας, μπαίνει στη περιοχή τού θρύλου.

● SACRED MUSIC, by Alec Robertson. —Στό βιβλίό αυτό παρακολουθούμε μέ πολύ ένδιαφέρον τήν τόσο διαφωτιστική εξιστόρηση τής εξέλιξης τής θρησκευτικής μουσικής, από τούς πρώτους χριστιανικούς χρόνους ώς τή σημερινή εποχή. 'Η έργασία αυτή τού κ. Robertson, άγκαλιάζει τή θρησκευτική μουσική όλων τών χριστιανικών δογμάτων, και κατατοπίζει, άκόμη και τή μη ημηνίο άναγνώστη, όχι μόνο σ' αυτή τήν τόσο λίγο γνωστή περιοχή τής μουσικής, αλλά και σ' ό, τι άφορά τή ζωή και τή έργο τών μεγάλων δασκάλων τής.

MILITARY MUSIC, by Henry G. Farmer. —'Ο έγκριτος αυτός μουσικόλογος—πραγματική αθηνεία γιά ό, τι άφορά τήν 'Ανατολική και τή Σκωτική μουσική—μελέτησε επίσης Ιστορικά, και τόν κλάδο τής Στρατιωτικής Μουσικής, και έξέδωσε αξιόλογες έργασίες του πάνω στό θέμα αυτό, όπως είναι κι αυτή έδω. Διαβάζοντας τή συγκομίζουμε ένα σωρό από άγνωστές μας πληροφορίες, γιά τή πρώτα υποτυπώδη στρατιωτικά ή «θρησκευτικά» συγκροτήματα πνευστών, γιά τή βαθμιαία πλουτισμό τους, σέ αριθμό και ποικιλία όργάνων, και γιά τή σημερινή όργανομένη και φανταχτερή εμφάνισή τους, μέ τόν τίτλο «μπάντες» (στρατιωτικές ή δημοτικές). Παράλληλα παρακολουθούμε και τή εξέλιξη τών όργάνων πού τες αποτελούν—άφου πρώτα κατατοπιστούμε στό είδη τους όπως τή συναντούμε σέ κάθε έποχή—και γνωρίζουμε εύλως όσους συντέλεσαν στην εξέλιξή τής, όργανοποιούς και μαέστρους.

«ΜΟΥΣΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ»

Η ΜΟΥΣΙΚΗ ΜΟΡΦΩΣΙΣ ΤΩΝ ΙΕΡΟΣΑΛΤΩΝ

'Η Πρωτοσυγκλία τής 'Αρχιεπισκοπής, κατόπιν έντολής τού Μακαριωτάτου 'Αρχιεπισκόπου, έστειλε έγούκλιον πρός τούς προϊτάμενους τών Ναών μέ τήν όποιαν τούς καθιστά γνωστών ότι συνεστήθη έπιτροπή άκρόασης ύποψηφίων Ιεροσαλτών. 'Η έπιτροπή άποτελείται από τόν Πρωτοσύγκλο τής 'Αρχιεπισκοπής ώς Πρόεδρος και μέλη τών Πρωτονοτάριου τής Ι. 'Αρχιεπισκοπής κ. Ε. Φαρλάς, τόν κληντή τής Βυζαντινής Σχολής τού 'Ελληνικού 'Ωδείου κ. Θεόδωρον Χατζηθεόδωρου, τούς καθηγητάς τής Βυζαντινής τού 'Ωδείου 'Αθηνών κ. κ. Ν. Παπών και Ι. Μαργαζιώτη και τόν πρωτοφάλην τού Ναού τής 'Αγίας Ζώνης κ. Μ. Παπαδάκη. 'Εργον τής έπιτροπής είναι ή εξέταση τών ύποψηφίων γιά τήν κατάληψιν Ιεροσαλτικής θέσεως, και ή διαλογή τών καταλληλοτέρων διά τήν λήψιν όρχηπισκοπικού τίτρισμού.

'Επίσης γνωματεύει επί τών παραπάνων τή όμοια ύποβάλλονται γιά άνεπαρκεία τών έν ενεργεία Ιεροσαλτών. Είς τή εξέση άπαγορεύεται ή εξέταση Ιεροσαλτών εις τού Ναός, και τέλος όσοι έλαβαν προσωρινόν διορισμόν ύποχρεούνται νά άνεπληρώσουν τās τυχόν έλλείψεις τών γιά νά έχουν πλήρη μουσικήν κατάρτησιν.

Η 85η ΕΠΕΤΕΙΟΣ ΤΗΣ ΓΕΝΝΗΣΕΩΣ ΤΟΥ ΣΙΜΠΕΛΙΟΥΣ

Στις 8 Δεκεμβρίου ό Φινλανδός θά γιορτάσουν τή 85 χρόνια τού έθνικου τού συνθέτη, Γιόχαν Σιμπέλιους, μέ μουσική φεστιβάλ, στην πρωτεύουσα και σέ άλλες Φινλανδικές πόλεις. Ειδικό πρόγραμμα από τή εκλεκτότερα έργα τού συνθέτη θά εκτελεσθούν από κοινού ή όρχήστρα τού Φινλανδικού 'Ιδρύματος Ραδιοφωνίας μέ τή Δημοτική όρχήστρα τού 'Ελσίνκι. Τό καλοκαίρι έξ άλλου, μέσα στό μήνα 'Ιούλιου, θά διοργανώσει ό Δήμος τού 'Ελσίνκι, σέ συνεργασία με τή μουσική κύκλος τής πόλης, ειδικό μουσικό φεστιβάλ, γιά νά δοθεί έτσι ευκαιρία στούς περιηγητές νά άκούσουν ένα πλήρες πρόγραμμα 'Έργων Φινλανδικής μουσικής και ειδικότερα τού Σιμπέλιους. Θά λάβουν μέρος, εκτός τών Φινλανδών μουσικών και διάσημοι ξένοι καλλιτέχνες, πού θά προσκληθούν ειδικά από τή έξωτερικό.

ΡΟΒΕΡΤΟΥ ΣΟΥΜΑΝ ΜΟΥΣΙΚΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ

Μήν παίζεις άπόσπαστα. Παίξε πάντα μέ πολλή φυσική διάθεση και ποτέ μήν έκτελεις ένα κομμάτι κατά ή ημίου.

Μή σέρνεις πάνω στό πάνο ή σέ άλλο όργανο τή χέρια σου μέ ναχέλιο, ούτε όμως νά παίζεις μέ πολλή βία, γιάτι κι όι δυό αύτοί τρόποι παιζιματος είναι μεγάλη λάττωματα.

ΜΟΥΣΙΚΑ ΝΕΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΓΓΛΙΑ

Μουσική, άβηση μουσική, μουσική από αίθουσες συναυλιών, μουσική από το ραδιόφωνο, αυτό ήταν το σύνθημα των τελευταίων εβδομάδων στην 'Αγγλία. Πολλές όρχηστρες και πολλοί καλλιτέχνες πήγαν στις έπαρχιες. Το Λονδίνο όμως διατηρούσε ζωηρή την κίνησή του.

Άξίζει βέβαια πρώτα να αναφέρουμε τα περιήματα πιά *Promenade Concerts*, που ίδρυσε ο μεγάλος μέστρος Χένρυ Γούντ και συγκεντρώνουν κάθε χρόνο επί δύο μήνες σχεδόν, πλήθος φιλομουσών στο τέρασιο "Άλμπερτ Χόλλ".

Φέτος έγκαινιάστηκε και το σύστημα να έχουν στά *"Proms"* (όπως ονομάζουν τις συναυλίες αυτές για συντομία) τρεις όρχηστρες, που έπαιξαν εναλλάξ ή καθεμιά με τον δικό της μέστρο. Με τόν τρόπο αυτό το επίπεδο της μουσικής εκτέλεσας άνεβηκε πολύ. Ένα άλλο σημείο που ενδιαφέρει τόν μουσικοκριτικό μά και τόν φιλόμουσο είναι ή διατήρηση της παραδόσας πού δημιουργήσε ο Χένρυ Γούντ, να παίζονται δηλ. στις συναυλίες αυτές, μαζί με τα μεγάλα κλασσικά έργα, και κομμάτια άγνωστα ξένων και Βρετανών συνθετών. Έτσι φέτος άκούσαμε το συμφωνικό ποίημα *Wirra Warrawaal* τού Αυστραλού Κλάιβ Ντάγκλας τού Κονοέρτη για πιάνο (άριστερό χέρι μόνο) τού Άρνολντ Μπέξ, ή σοβαρή και λοοροπημένη *Συμφωνική Σουίτα άρ. 2* τού Γκρόρντον Τζάκομπ, την εισαγωγή *May Day* τού Μπέντζαμιν Φράνκελ, καθώς και τού *Prelude, Fugue, Postlude* τού Άρθουρ Χόνεγκερ.

Τά πιο ενδιαφέροντα μουσικά γεγονότα στην περίοδο για τήν οποία μιλούμε έγιναν βέβαια στο Έδιμβούργο. Τό Φεστιβάλ τού Έδιμβούργου είχε γίνει πλέον θεσμός στην 'Αγγλία. Είναι ο τέταρτος χρόνος φέτος πού ή Σκωτική πρωτεύουσα συγκέντρωσε στο τέλος τού καλοκαιριού χιλιάδες έπισκέπτες από όλη τήν 'Αγγλία και τό έξωτερικό, προσφέροντας όχι μόνο τήν όμορφιά και τό ιστορικό ενδιαφέρον της παλιές αυτής πολιτείας, άλλα και ένα πλούσιο πρόγραμμα μουσικής, θεάτρου και έκθεσων ζωγραφικής, καθώς και ένα διεθνές κινηματογραφικό Φεστιβάλ. Οι περισσότερες συναυλίες μεταδόθηκαν από τό ραδιόφωνο. Φέτος έπαιξαν έξη όρχηστρες από τό Λονδίνο, τό Μάντσεστερ, ή Γλασκώβη, τό Παρισι, τήν Κοπεγχάγη και τό Μιλάνο. Η όρχήστρα της Σκάλας τού Μιλάνου έπαιξε με μέστρο τόν Βίκτορ Σαμπάτα, τό Ρέκβιεμ τού Βέρντι και τού Μπράμς. Άργότερα όλόκληρος ο θίσος της Σκάλας τού Μιλάνο ήρθε στο Λονδίνο και έπαιξε στο Κόβεντ Γκάρντεν τόν Φάλοταφ και τόν 'Οθέλλο τού Βέρντι και τό 'Ελιζήριο τού Έρωτα τού Ντουνιζέτι. Η όρχήστρα τού Ραδιόφ. Σταμού τού Παρισιού έπαιξε, με μέτρο τόν Ροζέ Ντεζομύρ και τόν Σέρ Τόμας Μπήτσασμ, και ή όρχήστρα τού Κρατικού Ραδιοφωνικού Σταθμού έπαιξε με διευθυντή τόν Φρίτς Μπούς.

Τό μεγαλύτερο ίσως ενδιαφέρον τού Φεστιβάλ συγκέντρωσε ο Μελοδραματικός θίσος τού Γκλόουεμπορν

πού έπαιξε με διευθυντή τόν Σέρ Τόμας Μπήτσασμ τόν Άριάδνη στη Νάξο τού Ρίχαρντ Στράους (στήν πρώτη μορφή τού έργου) με τό μαλατό Ρομπέρ και ή Βασιλική Φιλαρμονική 'Ορχήστρα.

Τό Παρισινό Κουαρτέτο έδωσε τις περισσότερες συναυλίες μουσικής δωματίου και μαζί με έργα Χαύντν και Μπετόβεν έπαιξε ένα κουαρτέτο έγχόρδων της νεαρής συνθέτριας από τή Νότιο Άφρική Πριώ Ρενιέ. 'Ο Μουσικοκριτικός τού Ντάρηλυ Τέλεγραφ τού Λονδίνου χαρακτήρισε τό έργο της Δίδας Ρενιέ ως άριστο-τεχνικό και ως εκδήλωση σοβαρού και άσυνήθιστου ταλέντου. Και μία άλλη νεαρή συνθέτρια παρουσίασε ένα κουαρτέτο : ή Γαλλίδα Ζανίν Ρυέ. Οι κριτικοί έψαξαν πώς τό έργο της έδειχνε έξαιρετική μουσική εύφαια, και έντονο αίσθημα της μορφής.

Ένα από τα σημαντικότερα γεγονότα τού Φεστιβάλ ήταν ή πρώτη εκτέλεση τού Κουαρτέτου έγχόρδων τού Σέρ Άρθουρ Μπέξ. Τό έργο αυτό γράφηκε για να παχθί από τό Κουαρτέτο Γκρίλλερ αυτή τήν έξαιρετική ομάδα τών τεσσάρων μουσικών, πού όλοι μαζί και καθένας χωριστά έχουν άφιέρωσει από έικοσι χρόνια τώρα τήν τέχνη τους και τή ζωή τους στην εκτέλεση μουσικής δωματίου.

Τά τελευταία χρόνια αόήθηκε πολύ στην Μεγάλη Βρετανία ή δημοτικότητας και ή έπιτυχία τών έπαρχιακών αυτών Φεστιβάλ μουσικής και θεάτρου. Πέρου έγινε για πρώτη φορά μία παρόμοια εκδήλωση στην παλιά και γραφική πόλη Τόστερ με τόν ώραίο καθεδρικό ναό στη Β.Δ. 'Αγγλία κατά τήν Οσάλλια. 'Όπως έχει ήδη αναγγελθί φέτος έτοιμάστηκε ή δεύτερη Καλλιτεχνική έβδομάδα τού Τόστερ, πού προσφέρει μερικές ενδιαφέρουσες εκτελέσεις: τό 'Οκτέτο τού Σομπερτ, τό Σεπτέτο τού Μπετόβεν από τήν όρχήστρα Μπόρντ Νήλ και δύο όπερες πού θα παχθούν για πρώτη φορά στην 'Αγγλία. Η Κομπάνα της Νύχτας τού Ντουνιζέτι και ο Φτωχός Ναύτης τού Νταριούς Μιλώ.

Διαφορητικό, μά όχι λιγώτερο ενδιαφέρον, είναι τό Φεστιβάλ μουσικής και Δραματικής τού Κάιμπριτζ. Η Έταιρία Μαθρηγάλιων τού Πανεπιστημίου τραγούδισε όμορφα μαθρηγάλια. Τό μεγαλύτερο μέρος τών συναυλιών ήταν άφιέρωμένο στα 200 χρόνια τού Μπάχ, με εκτελέσεις διαφόρων έργων από όπέρου παρεκκλησιό τού Κίνγκς Κόλλετζ. 'Από τή σύγχρονη μουσική ένδιαφέρουσα ή εκτέλεση της Σερενάτας τού Μπέντζαμιν Μπρίτεν για σόλο τενόρου, κόρνο και έγχορδα.

Έντελως διαφορητικό από κάθε όψη ήταν τό έθσιο Οδύαλλικο Φεστιβάλ πού είναι γνωστό με τό όνομα 'Εθνικό Άίστεντφοθ. Η Ιστορία τού άρχίζει από τό 17 αιώνα. Τό σύγχρονο Άίστεντφοθ, ένώ κρατά πολλές από τις παλιές παραδόσεις —όπως τήν άνακήρυξη τού καλύτερου Βάρδου— είναι τήν πραγματικά τό μεγάλο μουσικό άγόνος. Τό Φεστιβάλ αυτό είναι ένα σημαντικό γεγονός στην ζωή της Οδάλιας, και δίνει τήν ευκαιρία στους Οδύαλλους να παρουσιάζουν τις άραίες χορωδίες τους, γιατί άγαπούν πολύ τό τραγούδι και είναι προικισμένοι με θαυμάσιες φωνές.

ΜΙΑ ΔΙΕΘΝΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗ ΟΛΥΜΠΙΑΣ

Στὸ τέλος τοῦ περασμένου Αὐγούστου, ἔγινε στὸ Σάλτμποουργκ ἕνα συνέδριο, ὅπου παραβρέθηκαν οἱ ἀντιπρόσωποι 28 ἔθνων, ἀπ' ὅλα σχεδὸν τὰ κράτη γιὰ νὰ συζητήσουν σχετικὰ μὲ τὴν Ἱερουσα μιάς διεθνούς μουσικῆς Ὀλυμπιάδας, ποῦ πρόκειται νὰ ἐγκαινιάσεται τὸ καλοκαίρι τοῦ 1951.

Ἡ ἰδέα ἢ καλύτερα τὸ ἱδανικὸ αὐτὸ, νὰ ἀντιπαρτάξουν, στοὺς ἀθλητικούς Ὀλυμπιακοὺς ἀγῶνες τοὺς καλλιτεχνικούς, χάρη στοὺς ὁποίους σπουδαστές ὅλου τοῦ κόσμου ἐνωμένοι κάτω ἀπὸ τὴν παγκόσμια γλῶσσα τῆς μουσικῆς θὰ μποροῦν νὰ ἔρχονται σ' ἐπαφή μέσα στὸ πνεῦμα διχί μὴν ἀνταγωνισμοῦ, ὅλα καὶ τῆς ἀμοιβαίας κατανοήσεως, ριζοβόλησε, σ' αὐτὰ τὰ δύο τελευταῖα χρόνια, στὸ μυαλό μιᾶς Ἐπιτροπῆς Ἀγγλων ἐμπεριγνωμόνων τῆς μουσικῆς. Καὶ νῦν, τῶρα κινητοποιήθηκαν ὅλα τὰ ὄργανα καὶ καὶ τεχνικά μέσα γιὰ νὰ βάλουν τὰ σχέδια εἰς πρᾶξιν. Ἐξασφαλίστηκε ἡ συνεργασία καὶ συνδρομὴ τῆς **U.N.E.S.C.O.** καὶ πολλῶν χωρῶν καὶ στὴν πρόσφατη διεθνῆ συνέλευση ταχτοποιήθηκαν κ' ὅλα πολλὰ λεπτὰ ζητήματα τοῦ μεγάλου αὐτοῦ ἐγχειρήματος.

Σὲ πολλὰ σημεῖα ἡ μουσικὴ Ὀλυμπιάδα θὰ βασιεῖσι στ' ἀχνάρια τῶν ἀθλητικῶν Ὀλυμπιακῶν ἀγῶνων. Κάθε ἔθνος ποῦ θὰ παίρνει μέρος σ' αὐτούς, θὰ στέλνει 3 ἀντιπρόσωπους γιὰ τὸ διοικητ. συμβούλιο καὶ 2 συμβούλους γιὰ τὴν διατηρητὴ ἐπιτροπὴ. Στὸ μεταξὺ μερικὰ ἄλλα ἔθνηκ συνειρία θὰ μποροῦν νὰ διοργανώσουν τὸ κῆνα στὴν χώρα του προκριματικούς ἀγῶνες ποὺ οὐ νικητὴς τους θὰ εἶναι ἰκανοὶ νὰ λάβουν μέρος σ' αὐτὴ τὴ διεθνῆ ἀμιλλα. Ἡδὴ σχηματίστηκαν 12 τέτοια ἔθνηκ συνειρία.

Γιὰ τὸς ἀρχαίους Ἕλληνας ἡ λέξις «Ὀλυμπιάς» ἀντιπροσώπευε περίοδο ἀπὸ πέντε χρόνια, ὅσο δηλ. χρονικὸ διάστημα μεσολαβούσε ἀπὸ τὸν ἕνα ἑορτασμὸ τῶν Ὀλυμπιακῶν ἀγῶνων ὡς τὸν ἄλλο. Ἡ μουσικὴ δὲ μὴς Ὀλυμπιάδα θὰ κλείνει τὸν κύκλο τῶν ἐτῶν μὲ μιὰ ὀριζμένη μόνον περίοδο δράσεως κάθε χρονιά. Τὸν πρῶτο χρόνο θὰ γίνουσι διαγωνισμοὶ χωροδικῶν συγκροτημάτων καὶ σολίστ μωνῶν. Συνάμα θὰ ἐκτελεστοῦν κομμάτια ἀπὸ λαϊκὰ συγκροτήματα, αὐτὰ ἄμους διχί μὲ χαρακτηριστὰ διαγωνισμῶν. Τὸ δεύτερο ἔτος ἡ ἀμιλλα θὰ περιορίζεται τὸν χορὸ καὶ στὴν ἐκκλησιαστικὴ μουσικὴ. Κατὰ τὸ τρίτο ἔτος θὰ γίνει ὁ διαγωνισμὸς μουσικῆς σύνθεσης, ποῦ θὰ ἀποτελεῖται καὶ τὸ κέντρον τοῦ γενικοῦ ἀνδιαφέροντος.

Μέσα στὰ γενικὰ αὐτὰ σχέδια περιλαμβάνεται καὶ ἡ ἀνέγερση ἑνὸς «Ὀλυμπιακοῦ Οἴκου», ποῦ ποτεῖται, ὅτι θὰ εἶναι ἱετομος κατὰ τὸν ἐρχόμενον Ἰούλιον. Ὁ Οἶκος αὐτὸς θὰ ἔχει μὴ αἰθουσα συναυλιῶν γιὰ ἀκροατήριον 3.000 ἀκροατῶν, μὲ διεθνῆ μουσικὴ Σχολή, ὅπου μαθητὴς ἀπ' ὅλων τὸν κόσμῳ θὰ μποροῦν διχί μόνον νὰ μελετοῦν ἀλλὰ καὶ νὰ ζοῦν μαζῶν, καὶ διάφορα ἄλλα κτίρια.

Λόγω οἰκονομικοῦ ἐπιβάλλου γιὰ τὴν ὥρα ὁ «Ὀλυμπιακὸς Οἶκος» νὰ γίνεαι ἀπὸ ζῶλο. Στὰν ἀντιστάθμισμα ἄμους θὰ δοθεῖ ἰδιαίτερη, φρονιτιὰ στὴν οἰσθητικὴ πλευρὰ τῆς οἰκοδομῆς (σχέδιο, διαίρεση, διακόσμηση κλπ.) καὶ στὰ μέσα ἀνεση ποῦ θὰ διαθέθεαι, γιὰ νὰ προσφέρει ἔτσι στοὺς φιλοξενουμένους τῆς μιᾶς ἐχάριστην διαμονήν. Πλατιάει π.χ. καὶ εὐρύχωρα παρὰ

θῶρα θὰ ἀφίνου νὰ ἀνολεται ἐλεύθερο τὸ θέαμα τοῦ Κάστρου, ποῦ τὴ νόχτα λάμπει φωταγωγημένο. Ἡ ὑπέροχη τοῦτῃ θέα, ἡ γοητευτικότερη ἴσως σ' ὅλο τὸ Σάλτμποουργκ, θὰ χρημεῖσει εἰδικὰ στὴ σκηνοθετήση μελοδραματικῶν ἔργων.

Ἐπὶ πλέον εἶθε τὸ φῶς ἕνα τριμηνιαῖον περιοδικὸν, μὲ πολλὰ ἐνδιαφέροντα ὄλη: Ἡ Ὀλυμπιάς ποῦ γιὰ πρῶτη φορὰ ἐκδόθηκε τὸν περασμένο Μάρ. Ἐκτός ἀπὸ τὸν καθαρὰ εἰδησιογραφικὸν χαρακτήρα τῆς ἢ Ἐπιθεώρησης αὐτῆς θὰ ἔχει καὶ σκοπὸ προπαγανδιστικὸν τῶν ἰδεῶν τῆς Ὀλυμπιάδας, καθὼς καὶ ἐμφάνιση διεθνῆ, γιὰτι τὰ ἄρθρα τῆς θὰ εἶναι γραμμένα σὲ διάφορος γλώσσας.

Τὸ δεύτερο ἄμους φύλλο τῆς Ἐπιθεώρησης αὐτῆς ποῦ μόλις βγήκε, (καὶ ποῦ συνεχίξει νὰ ἐξηγεῖ τοὺς σκοποὺς τῆς Ὀλυμπιάδας), εἶναι γραμμένο μόνον Ἀγγλικὰ, ὅν καὶ περιέχει ἄρθρα γιὰ τὴ σύγχρονη μουσικὴ σταλμένα ἀπὸ τῆς Ἰνδίας, τῆς Νοτ. Ἀφρικῆς, Αἴγυπτο, Ταυρκία, Αὐστρία, Πορτογαλία, Κούβα καὶ Ὀλλανδία (ἄλλες χώρες θὰ παρουσιασθοῦσι εἰς ἄρθρα τὸν ἐπόμενον φύλλων).

Τὸ φύλλο τοῦτο περιέχει ἀκόμα καὶ διάφορα ἄρθρα γιὰ τὴ λαϊκὴ μουσικὴ, μελέτες γιὰ τὴν Ἀγγλικὴ μουσικὴ παρέδση καὶ σχόλια γιὰ τὴν Ἀρπαγή τῆς Λουκερίας τοῦ Μπριττεν ποῦ παίχτηκε στὸ φετινὸν φεστιβάλ τοῦ Σάλτμποουργκ.

Μὲ τὴν ἐλευθρία εἰκονογράφησης τῆς, τὴν εἰδησιογραφικὴν τῆς εὐρύτητα ἀλλὰ καὶ τὴ κοινή τιμὴ τῆς ἢ Ἐπιθεώρησης αὐτῆς θὰ προσελκύσει ἀσφαλὸς εἰς μέγα βαθμὸ τὸ ἀναγνωστικὸν κοινόν.

Φυσικὰ τὸν πρῶτον διεθνῆ συνέλευση παρουσιάστικα πολλὰ καὶ ποσὺ ἄπλακα προβλήματα. Ἀκόμα καὶ σχετικὰ μὲ τὴν χρησιμοποίησιν τοῦ ὀνόματος Ὀλυμπιάς φάνηκαν κάποιες δυσκολίες. Κι' αὐτὸ γιὰτι καὶ ὁ ἱδρυτὴς τῶν ἀθλητικῶν Ὀλυμπιακῶν ἀγῶνων βαρῶνς **Coubertin** εἶχε δοσεῖ ἀπὸ ἀρχικὸν ποσὸν σχέδιο καὶ καλλιτεχνικοαθηθικῆς χροιάς, γιὰ νὰ πετύχει ἔτσι μιὰ ἰσορροπία κοριμοῦ καὶ πνευματικῶν, πράγμα ποῦ ποτὲ δὲν ἀμείλησαν οἱ ἀρχαίοι Ἕλληνας. Αὐτὰ βεβαίον συνέβαιναν τὸ 1896. Ἀλλὰ δὲν εἶναι δυνατόν νὰ περιμετρηθεῖ κανεῖς ἐπ' ἄπειρον τὴν ὀλοκλήρωσιν τοῦ ἀρχικοῦ σχεδίου τοῦ **Coubertin**, πρέμει νὰ λειψῶν οἱ ἐνδοασιοὶ στὸ σημεῖο τοῦτο.

Ἄλλο πάλι πρόβλημα ἦταν τὸ ὅν ἢ μουσικὴ Ὀλυμπιάδα θὰ μετακινεῖται ἀπὸ χώρα σὲ χώρα, ὅπως ἢ ἀθλητικὴ. Γιὰ τὴν ὥρα ληγεῖται νὰ μείνη στὸ Σάλτμποουργκ. Καὶ ἀληθινὰ γιὰ ὅποιον γνώρισε τὴν πόλη αὐτὴ εἶναι ὁ ἰδεῶνς τόπος γιὰ τοὺς σπουδαστῆς τῆς μουσικῆς.

Ὅμως κ' ἂν ἔχουν τὰ πράγματα, δύο βασικὲς ἀρχές θὰ διέπουν τὴν ἄλη κίνησιν. Πρῶτον, ὅτι καθὸ ἀρχικὸν σχέδιο θὰ ὑπόκειται σὲ συνεχῆ ἐξέλιξη, καὶ φεβὸ λάθη καὶ ἀτέλειες εἶναι πάντοτε συνουφασμένες μὲ κάθε προσπάθεια. καὶ δεύτερον, ὅτι τὸ βασικὸ ἱδανικὸ τῆς μουσικῆς Ὀλυμπιάδας ποτὲ δὲν ἀτονίσει κ' αὐτὸ γιὰτι θὰ λειτουργήσῃ μέσα σ' ἕνα πνεῦμα διχί τῶν ἀμιλλας, ὅσο παγκόσμιος φίλιας καὶ κατανοήσεως καὶ ὅσο θὰ εἶναι δυνατόν, θὰ προσπαθεῖ νὰ δυναμώσει λίγο λίγο τοὺς διεθνέεις δεσμοὺς τῆς μὲ τὴ βοήθεια τῆς διδασκαλίας καὶ τῆς ἐξέφωσιν τῶν πνευματικῶν καὶ διχί μὲ τοὺς διαιετικὸς συνηγορητοὺς καὶ τῆς ἐπιβραβεύσεως. Ὁ κύκλος τῶν πρωτοπόρων εἶναι γιὰτι πλεῖστα ὑποστηρίξει ποῦ βρισκοῖται καθῆνας καὶ μὲ τὰ σχέδια ποῦ ἀπὸ τῶρα ἢ φεραμοῖ τὸς ὅλο καὶ προχωρεῖ. ἔγινε κ' ὅλα ἕνα μεγάλον βήμα πρὸς τὴν πραγματοποιήσιν τοῦ μεγάλου αὐτοῦ ἱδανικοῦ.

Μετάρ. ΚΑΕΟΠΑΤΡΑΣ ΠΑΠΑΧΡΗΣΤΟΥ

ΕΛΛΗΝΕΣ ΜΟΥΣΙΚΟΙ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ

—Καινούργια έπιτυχία γνώρισε η Μαρία Χαιρογιάργου στην Όλλανδία. Με την όρχηστρα του Μαάστρχτ έχασε πέντε εμφανίσεις στις κυριότερες Όλλανδικές πόλεις που της έκαμαν θερμή ύποδοξη και απέσπασε τις πιο κολακευτικές κρίσεις. Μέσα στο Νοέμβριο εμφανίστηκε στο Παρισινό κοινό με μεγάλη έπιτυχία, και κατόπι επέστρεψε στην Όλλανδία άπό όπου έφτασαν νεώτερες εϊδήσεις για την «εξαιρετική της δελοτεχνία και θαυμάση μουσικότητα».

—Ό Άμερικανικός τύπος άναφέρει την έκλεκτη Έλληνίδα πιανίστα κ. Τζίνα Μπαχάουερ σαν ένα «καταπληκτικό φαινόμενο πιανίστας» μετά τό τελευταίο της ρεσιτάλ στο «Τάουν Χάλλ». Άπό τό πρόγραμμα της ό κριτικός τών «Τάιμς» ξεχωρίζει την έρμηνεία της Τοκκάτα εν C του Μπάχ - Μπουζόνι, τό «Gaspard de la nuit» του Ραβέλ και ιδιαίτερα τις «Funerailles» του Λιστ. Παρά τις έπίμονες προτάσεις τών Άμερικανών Ιμπρεσαρίων για σειράς συναυλιών, η Τζίνα Μπαχάουερ, δεσμευμένη με συμβόλαια για «Αλεξάνδρεια, Ίταλο, Άγγλία, ύποκρέωθηκε να μη δεχθεί. Έκλεισε ό- μωσ συμπόλαιο για μία πενταετία, κατά την όποια θά εμφανίζεται 4 μήνες κάθε χρόνο, σε κονσέρτα στις Ήνωμένες Πολιτείες.

—Στην Όπερα του Ντύσελτερφ, όπου άνήκει μόνια η Άννα Τεσσουόλου, κάνει έφέτος την εμφάνισή του και ό Θάνας Μπουρλος. Ό πρώτος ρόλος του θά είναι στο «Φόρτσα ντέλ Ντεστίνο» του Βέρντι.

—Ό Νίκος Μοσχάκος με τρεις άλλους διάσημους τραγουδιστές άποτέλεσαν ένα εξαιρετικό φωνητικό κουαρτέτο που εμφανίστηκε σε συναυλίες στον Καναδά. Έκτός από τών Έλληνα βαθόφωνο, τό κουαρτέτο άποτέλεσαν ή διάσημη οσπράνο Στέλλα Ρομάν, ό νεώ-

ρος Ραούλ Ζομπέν και ή μέτζο Μαδέιρα. Ή έφημερίδα «Νουβελίστα» του Καναδά, άναφερε ιδιαίτερα τό Νίκο Μοσχάκο με την «Πλατεία φωνή την άφάνταστα χαϊδευτική» που έδωσε εξαιρετικές έρμηνείες στο «Πόν Ντεζιοβάνο», στο «Μαγεμένο Αύλό» και τό «Σίμωνα Μποκανέγκρας». Τά έργα που θά τραγουδήσει στη «Μετροπόλιταν» κατά την έφετινή σεζόν είναι: Βάγκνερ: «Τριστόνος», «Χρυσος του Ρήνου». Γκούνας: Φάουστα. Ροσσίνι «Μπαρμπέρ». Βέρντι: «Τροβατόρες». Μότσαρτ: «Μαγεμένος Αύλος». Πουστίνι: «Μποέμ». Τέλος, θά τραγουδήση μαζί με την Έλννη Νικολαΐδου στο «Ρέκβιεμ» του Βέρντι.

—Μαέστρο - Φαινόμενο» άποκαλούν τό Δημήτηρ Δητρόπουλο οι «Τάιμς» Ν. Υόρκης, για τις εκτελέσεις τών «Χορηφών» του Νταριούζ Μιλώ και της «Ισπανικής ώρας» του Ραβέλ στο Κόννετς - Χάλλ. Άνγκνερ: σπουδές εκτελεστές του δυσκολότατου έργου του Μιλώ, ήταν και ή σύζυγος του συνθέτη κ. Μιγδαληνή Μιλώ.

—Έτελείωσε τις σπουδές του και άρίστευσε στις ζεξτάσεις του, ύστερα άπό μετεκπαίδευση κοντά στο διάσημο μαέστρο Μολινάρι, ό Έλληνας μαέστρος Άνδρέας Παρίδης, που άπό τριετία βρίσκεται στην Ίταλία για την τελειοποίηση τών σπουδών του στη διεύθυνση Όρχηστρας. Οι τελειωτικές του ζεξτάσεις έγιναν στη σάλα τών συναυλιών του θεάτρου «Άρτζεντίνα» με ή Μεγάλη Όρχηστρα της Μουσικής Άκαδημίας της Ρώμης.

Τά μέλη της ζεξτάστικής έπιτροπής ύπό την προεδρία του συνθέτη Πισατέτι, άναγνώρισαν εξαιρετική ικανότητα στον Άνδρέα Παρίδη, ό όποιος και πήρε τό δίπλωμα του διεθυντού όρχηστρας με άριστα παμψηφεί.

ΜΟΥΣΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ ΣΤΟΝ ΤΟΠΟ ΜΑΣ

ΑΘΗΝΑΙ

—Ή Βελγίδα μέτζο - οσπράνο Φλόρε Μάας σ'ένα ρεσιτάλ της στον Παρνασσό, έδωσε με όλη την ποιητική εύαισθησία που τη διακρίνει, μιά άξιοπρόσχετη έρμηνεία του lied. Τραγουδήςσε παλές Ιταλικές όριες, τών κύκλω τραγουδιών του Σοψάν: «Ή ζωή και ή άγάπη μιάς γυναίκας» και τέλος μιά σειρά τραγουδιών του Φορέ.

—Ή Γαλλίς πιανίστα Ζάν Μαρι Νταρρέ, μετά την εμφάνισή της με την Κρατική Όρχηστρα στο κονσέρτο του Γκρήγκ, έδωσε ένα ρεσιτάλ στον Παρνασσό με έργα Μπετόβεν, Σοψάν, Σοπέν, Λιστ. Ή κ. Νταρρέ θά εμφανισθεί άμέσως έπειτα σε τρία ρεσιτάλ στη Μακεδονική Προτεύουσα.

—Τό ζευγος Λυκούδη έδωσε μιά συναυλία Μουσικής Δοξατογίου στην αίθουσα του Παρνασσού. Έπαιξαν οσνάτες για βιολί και πιάνο του Μπετόβεν, Φωρέ και Κοζάσογλου.

—Προοιδηρίστηκε για τό Μάρτη ή εμφάνιση της χορευτικής όμάδος της Κούλας Πράτσικα. Ή μεγάλη καλλιτεχνικό ύνδιαφέροντος χορευτική αυτή εμφάνιση βασισμένη έπάνω σε άποικειότητα παλιά χορευτική μουσική, προτοιμάστηκε άπό μόνον καιρό άπό την έκλεκτη καλλιτέχνηδα ό όποια φρόντισε να άπαντήσει άπό τό έξωτερικό αόθεντικά κομμάτια μουσικής που πάνω σ'αυτά έχόρευαν τα εϊδη που θά έρμηνευτούν τώρα, όπως ή Γκαβόττα, τό Μενουέττο κ. ά. Στο δεύτερο μέρος θά βοηθί χορευτικά ή δεύτερη πράξη του «Ονειρνος θερινής νυκτός» του Σαίξπηρ. Ή συνεργάτις της κ. Πράτσικα, Άγάπη, θά ύποδυθή την Τιτάνια. Ή φροντίδα της μουσικής έχει άνασθεθεί στον κ. Μ. Δούκα, και ή ένορχηστρωσις τών μουσικών κομματιών στον συνθέτη κ. Μενέλαο Παλλάντιο.

—Ένα καινούργιο κόρνο παρέδωσε στην Κρατική Όρχηστρα Άθηνών, ως δωρεά τό Βρετανικό Συμβούλιο, ό εκπρόσωπος του κ. Τέυμπε, ό όποιος έξήρε κατά τή παράδοση, τό έργο και την πρόδο της Κ.Ο.Α.

•ΜΟΥΣΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ•

—Στις 19 του Νοέμβρη έγινε Έναρξη τών έφεται-
νών παραστάσεων του κουκλοθεάτρου του Μπάρμπα—
Μουτούση, στην αίθουσα του 'Ελληνικού 'Ωδείου (Φει-
δεύσι 3).

—'Ο περίφημος βιολοντσελίστας Γκασπάρ Κασ-
σαντό θα έμφανιστεί στις 4 Δεκεμβρίου σ' ένα ενδια-
φέρον μετσάλ στο «Κεντρικό» με συνοδεία πιάνου από
τόν κ. Σπύρο Φαραντάο.

—'Ωρίστηκε γιά τίς 10 τών Δεκέμβρη τό ρεσιτάλ
κιθάρας του έκλεκτου καλλιτέχνη και καθηγητή του
'Ελληνικού 'Ωδείου κ. Χ. Έκμεκτσόγλου, που θα δοθεί
στην αίθουσα του Παρνασσού τίς 6.30' μ.μ.

—'Επίστρεψε από τήν περιοδεία του στην Εύρώπη
ό χορογράφος τής «Λυρικης Σκηνης» και καθηγητής
του 'Ελληνικού 'Ωδείου κ. 'Αγγελος Γριμάνης.

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

—Στην αίθουσα του Βασιλικού θεάτρου τής Μα-
κεδονικής Πρωτεύουσας έδωσε στις 19 του Νοέμβρη ό
κ. Τώνης Γεωργίου ένα ρεσιτάλ πιάνου όπέρ τής «Με-
ρίμνης του Παιδιού». Στο πρόγραμμα του είχε έργα
Μπάχ, Σούμαν, Σοπέν, Σούμπερτ.

ΛΕΥΚΑΔΑ

—Ζωηρή κίνηση έκδηλώνεται στη Λευκάδα γιά τόν
εορτασμό τής έκονταετηριδός τής Φιλαρμονικής της.
Τό μουσικό αυτό ίδρυμα διακρίθηκε μεταξύ όλων τών
φιλαρμονικών τής χώρας μας κατά τούς 'Ολυμπιακούς
όγωνα τών έτών 1896 και 1906. 'Η Κεντρική 'Επιτρο-
πή εορτασμού άπήρθηκε προκήρυξη πρós όλους τούς
Λευκαδίους με τήν όποια έξαιρεί τή συμβολή τής Φι-
λαρμονικής στον τοπικό πολιτισμό τής Λευκάδος και
προτρέπει νά δώσουν τήν ήθική και όλική βοήθεια που
χρειάζεται γιά τόν έπιτυχή εορτασμό τής έκονταετη-
τηριδός.

ΡΟΔΟΣ

—Στό Δημοτικό θέατρο τής Ρόδου δόθηκε μπρο-
στά σέ διαλεχτό άκροατήριο ή μουσική Συναυλία του
Ροδιακού Κουαρτέτου Τυφλών, που διοργάνωσε ό
Μουσικός Όμιλος Ρόδου. Τή Συναυλία παρακολού-
θησαν ό Γεν. Διοικητής κ. 'Αγαθοκλής, ό Δήμαρχος
κ. 'Ηλιόπουλος κ. ά.

ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΩΔΕΙΟΝ ΠΥΡΓΟΥ ΣΤΟ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΗΛΕΙΑΣ

—Στό Διδασκαλικό Συνέδριο 'Ηλείας που έγινε
στον Πύργο, δόθηκε μία μουσικοφιλολογική γιορτή. 'Α-
νάμεσα στο διαλεχτό άκροατήριο ήταν ό Νομάρχης κ.
Ευσταθίου μετά τής συζύγου του, ό Δήμαρχος Πύ-
ργου κ. 'Αμαλιάδος, τό σάμα διδασκαλικού συνεδρίου,
κ. ά. Στη γιορτή έλαβε μέρος και τό 'Ελληνικό 'Ωδειο
Πύργου με τίς μαθητρίες του Δίδες Σ. Πένταρη, Ούρ.
Σταθακοπούλου, Π. Σαϊδοπούλου, Κ. Γεωργακοπού-
λου, Η. Ψυχάλινου, Ν. Καραμάνου, Π. Παπαγγελόπου-
λου, Φ. Τζίνη, Β. Τζίνη, Κωστοπούλου, Λευταρίτου,
Γεωργακοπούλου, Παπαγγελόπούλου, Πετροπούλου,
Μ. Ψυχάλινου, Ν. Σορβατζιώτη, Ρουσοπούλου, Μ. Μεν-
τζέλου, Ζ. Μεντζέλου, Σουλαιοπούλου, Κυριακοπού-

λου, Χρ. Βελοπούλου, Ν. Μιχοπούλου, Μ. Τσούλου,
Γ. Τσούλου, Ρουφοπούλου, Κωνσταντοπούλου, Κρεστε-
νίτου, Κυριακοπούλου, Τ. Μυλωνοπούλου κ. ά. 'Εξέτε-
λέθησαν τραγούδια από τή Χορωδία και όσα βιο-
λιού, τραγουδιού κ.λ.π. Τέλος μαθητρίες τών σχολείων
με έλληνικά κοστούμια τραγούθησαν διάφορα δημο-
τικά τραγούδια.

ΟΙ ΣΥΝΑΥΛΙΕΣ ΤΗΣ ΚΡΑΤΙΚΗΣ ΟΡΧΗΣΤΡΑΣ ΤΟ ΜΗΝΑ ΝΟΕΜΒΡΗ

5-11-50—1η συναυλία τής Κ.Ο.Α. με διευθυντή τόν κ.
Φιλ. Οικονομίδη. Σολιστ ό κ. Σαμφών Φραν-
σουά (πιάνο).

Πρόγραμμα: Κερουμπιτι «'Ανοκρέων» εισαγω-
γή, Χαδών: «Συμφωνία όρ. 95 σέ ντό έλ.» Λιάτ:
«1ο Κονσέρτο» γιά πιάνο και όρχήστρα. Μπάρμ:
«Συμφωνία όρ. 1 ντό έλ.

12-11-50—2η συναυλία τής Κ.Ο.Α. με διευθυντή τόν κ.
Θ. Βαργιάννη. Σολιστ ή κ. Φλόρανς Κέρκ
(τραγουδι).

Πρόγραμμα: Μπάχ: «Συμφωνία σέ μι όφ.
μεϊζ.» Γκρένερ: «'Ο αόλός του Σάν—Σουσι»
(σ' έκτέλεση). 'Αριεσ από τόν «Φράϊσουτς» του
Βέμπερ και τόν «Ταγχώυζερ» του Βάγκνερ
Μποροντίν: «Συμφωνία όρ. 2, σέ σί έλ.»

19-11-50—3η συναυλία τής Κ.Ο.Α. με διευθυντή τόν κ.
Φ. Οικονομίδη. Σολιστ ή κ. Ζάν-Μαρλ Νταρρέ
(πιάνο).

Πρόγραμμα: Schumann: «Συμφωνία όρ. 1
σέ μι όφ. μεϊζ.» Berlioz: 'Ερατικός Σκηνη άπ-
τή Δραματική Συμφωνία «Ρωμαιοί και 'Ιου-
λιέτας». Γκρήγκ: Κονσέρτο γιά πιάνο, σέ λά
έλ. Tschaikowsky: «1812» Πανηγυρική Εισαγωγή.

26-11-50—4η συναυλία τής Κ.Ο.Α. με διευθυντή τόν κ.
Θ. Βαργιάννη.

Πρόγραμμα: Μότσαρτ: «Συμφωνία όρ. 36
σέ ντό μεϊζ.» Ματζέτι: «'Όρα 'Εσπερινού» (σ'
έκτέλεση). Νεζέρτι: Προσάνκρουσμα στους
'Ψαλμούς του Δαυίδ. Μπάρμ: «Συμφωνία όρ.
2 σέ μεϊζ.»

—'Υπό τή διεύθυνση του κ. Θάνου 'Ερημίλιου θα
έμφανιστεί στο θέατρο «Κεντρικόν» ή «Νέα Συμφωνική
'Ορχήστρα 'Αθηνών» γνωστή από τίς περισσότερές
συναυλίες. 'Η όρχήστρα άποτελούμενη από 40 νέους
καλλιτέχνες, άρχισε ήδη τίς δοκιμές της γιά τήν προ-
σχή τής έμφάνισης.

—Πρό πολλού όρχισε ή πώληση τών εισητηρίων γιά
τίς παραστάσεις του «'Εθνικού 'Ισπανικού Μπαλέττου»,
που άρίστηκαν έτσι: Τίς 8 Δεκεμβρίου ή πρώτη (σου-
αρέ ντε καλά) στην αίθουσα του «'Ορφείας», τίς 9 και
10 Δεκεμβρίου στο θέατρο «Κεντρικόν» και τίς 11 Δε-
κεμβρίου στο θέατρο «'Ολύμπια». 'Η τελευταία αυτή
παράσταση θα δοθεί γιά φιλανθρωπικό σκοπό.

—'Επίσης άγγέλεται τό ρεσιτάλ του νέγρου μπάσο
Κέννεθ Σπέννερ, που θα δοθεί στην αίθουσα του
«Παρνασσού» τίς 2 'Ιανουαρίου.

—Στην αίθουσα του «Παρνασσού» τίς 29 του Νο-
έμβρη, ό διάσημος Τσέχος βιολονίστας Vaso Pridhod
έδωσε ρεσιτάλ, με έργα: Μπετόβεν, Μπάρμ, Μπάχ,
Τσαϊκόφσκυ, Στράους, Σαραζάτε.

ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΥΣΑ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙΣ

Σύμφωνα με τόν υπ' αριθ. 1538 Άναγκ. Νόμο, περί ρυθμίσεως τών άποδοχών τών υπάλληλων Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου, κανείς υπάλληλος Ν. Π. Δ. Δ. δέ μπορεί να κατέχει δεύτερη έμμισθη θέση.

Έτσι όμως γεννήθηκε ειδικό ζήτημα για τόν καλλιτεχνικό κλάδο. Κατόπιν λοιπόν σχετικής εισηγήσεως ο νομοθέτης ανεγύρωσε την άνάγκη τής εξαιρέσεως και έπέφερε τή σχετική προποσίηση, που την άναδημιούσευμε.

Έφημερις Κυβερνήσεως — Τεύχος Α' άρ. φύλ. 251) 29-10-1950

Νόμος 1538 — άρθρον 11

1. Ουδείς υπάλληλος ΝΠΔΔ δύναται να κατέχει δεύτεραν έμμισθον θέσιν, ή να είναι μισθωτός καθ' οιονδήποτε τρόπον του Δημοσίου, έτέρων Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου, Δήμων ή Κοινοτήτων, Κοινοφελών οργανισμών και παραχωρηθεισών δημοσίων υπηρεσιών ή έπιχειρήσεων.

Τής άπαγορεύσεως ταύτης εξαιρούνται οι Καθηγηται τών Ψδείων ως και Μουσικοί και Καλλιτέχναι άσματος οτινες δύνανται να κατέχωσι και έτέραν θέσιν τής ειδικότητός των ως και οι Ιεροφάται.

Υπάλληλοι ΝΠΔΔ κατέχοντες πλείονας τής μιās θέσεως άποχρουνται όπωσ έντός μηνός από τής δημοσιεύσεως του παρόντος περιρισθουν εις μίαν τών θέσεων αυτών. Περιερχομένη άπράκτου τής προθεσμίας τούτης θέλουσι θεωρηθί ούτοι κραιτηθέντες έξ όλων τών θέσεων αυτών αυτοδικαίως.

ΔΥΟ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΙ

— Διεθνής διαγωνισμός βιολιού προκηρύσσεται από τήν Έθνική Άκαδημία «Σάντα Σελίσια» τής Ρώμης. Του μουσικού αυτού Ιδρυμάτος Συναυλιών ήγειται ο Ύπουργός τής Δημοσίας Έκπαιδεύσεως και ο Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου τής Ίδιας υπηρεσίας. Οι έξετάσεις θά γίνουν κατά τίς άρχές του Ίουνίου 1951 στη Ρώμη, θά δοθούν τρία χρηματικά βραβεία α') 500.000 λιρέττες, β') 300.000 και γ') 200.000. Κάθε άνεπιφερόμενος μπορεί να άποταθεί για περισσότερες πληροφορίες σ' ένα από τα Μουσικά σωματαία τών Άθηνών ("Ένωσις Έλλήνων Μουσουργών, Πανελλήνιο Μουσικό Σόλλογο, κ.λ.π.).

— Η πόλη τής Λωζάννης, έξ άλλου, σε συνεργασία με τήν «Association des Interets de Lausanne», προκηρύσσει διεθνή διαγωνισμό τραγουδιού για άνακάλυψη νέων ταλέντων. Μπορούν να συμμετάσχουν τραγουδιστά όλων τών χωρών, ήλικίας όχι μεγαλύτερης τών 31 έτών έχοντες τα προβλεπόμενα όπο του διαγωνισμού προόντα.

ΘΑΝΑΤΟΣ ΔΙΑΣΗΜΟΥ ΣΥΝΘΕΤΗ

— Σέ ήλικία 85 έτών πέθανε στη Γενεύη ο διάσημος Ίταλός Συνθέτης μουσικής δωματίου και Μελοδραματικός έργων Φραντσέσκο Τσιέλα. Ο άποθανών συνθέτης ύπηρεσε μαθητής τών περιφημών Ίταλών καθηγητών του πιάνου Μπενζαμίνό Σέσι και Παόλο Σεράο. Από τα στανιότερα μελοδραματικά έργα του Τσιέλα είναι ή «Τζίνα», ή «Άβριανή Λεκουβέρ», «Άρλεζιάνα», «Γκλόρια» κ. ό.

ΜΟΥΣΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ

ΜΗΝΙΑΙΟ ΚΑΛΙΤΕΧΝΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
ΕΚΔΟΣΗ: ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΚΑΙ
ΕΚΔΟΤΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ Α.Ε.
ΑΘΗΝΑ, ΟΔΟΣ ΦΕΙΛΙΟΥ 3
ΤΗΛΕΦ. 25504

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ
Έτησίαι άρ. 40.000
Έτήσιαι * 20.000
Τρίμηνα * 10.000
ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ
Έτησίαι Λ. Χ. 1.0.0
Έτησίαι Η. Χ. 064. 3

MOUSSIKI KINISSI

(LE MOUVEMENT MUSICAL)
REVUE MUSICALE DIMENSIONNELLE
EDITEE PAR LA SOCIETE MUSICALE
ETL'D EDITIONS

3, RUE PHIDIAS - ATHENES

ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ

Σύμφωνα με τόν Α.Ν. 1099
Διευθυντής:
Π. ΚΩΣΤΕΡΙΑΝΗΣ
*Οδός Δαυθαίου 18
Προστώπιμος Τυπογραφείου
Ν. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΑΔΗ
Α. Σταματιάδου 30

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Η Έπιτροπή Συντάξεως του Περιοδικού μας καθιερώνει ειδική στήλη από τήν όποία θά άπαντά στις όποιασδήποτε φύσεως μουσικές άποριες τών άναγνωστών μας.

— Γ. Π. Κομοτινή και Κ. Ζ. Ίωάννινα. — Εύχαρίστως δεχόμεθα να μας στέλνετε για δημοσίευση μουσικά σας έθρα, παρακαλοϋμεν όμως να έχετε ύσ' όσην σας, ότι θά δημοσιευθουν έφ' όσον τα έγκρίνει ή έπιτροπή συντάξεως του Περιοδικού, ή όποια δικαιούται να επιφέρει κατά τήν κρίση της τίς άπαραίτητες μεταβολές του κειμένου.

Δημοσιούμενοι ή μη χειρόγραφα δέν επιστρέφονται.

ΕΛΑΒΟΜΕΝ ΤΑΣ ΣΥΝΔΡΟΜΑΣ

ΚΑΙ ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕΝ

Άθηνών: Π. Ρούγκαν, Μ. Ήλιοπούλου, Κ. Χάγιου, Χρ. Χρυσοπούλου, Α. Μεναραπούλου, Κ. Μακρόπουλον, Α. Βατάλα, Μ. Βέρου, Γ. Κουντοόρη, Α. Κοτσμπαση, Ν. Τριανταφύλλου, Ε. Παπαδοπούλου, Σαράτη Ν., Α. Παπασιμόρη, Φ. Μαραβελάνη, Ε. Κουχλια, Χ. Ζαχαροπούλου, Μ. Καρκούλια, Ε. Πιπίνου, Β. Φαρτιάς Χ. Άρώνης, Π. Σολδάτος, Ε. Κορακόπουλος, Θ. Τσαπουλάρη.

Λύκειον Έλληνίδων Σόρον, Α. Διασίτη Σόρον, Γ. Ύφαντιδην Άελια, Δ. Καλογριούδου Δράμα, Α. Παπαγεωργίου και Μ. Χέραν Πύργου, Σ. Λύτνια Κόρινθου, Φ. Πατρικαλάκη Δράμα, Κ. Παρασκευόπουλος Πειραιά, Α. Τραυλά, Τζαλαντάτος Άργιστόλιον, Σ. Βεηλιζίδου, Ίωάννινα.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ:

Έξεδότη και πωλείται εις τόν έν Άθήνας Μουσικόν Οίκον Μ. Κωνσταντινίδη Γλάδοτσανος 1, Νυχταδία, για τρυγοδι και πιάνο του έν Κύπρω Δευκ. Ίακωβίδη.

Ο ΗΛΙΟΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ
ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΑ ΕΙΣ ΟΛΑΣ ΤΑΣ ΠΟΛΕΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΑΣΦΑΛΕΙΑΙ:

ΠΥΡΟΣ
ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ
ΑΤΥΧΗΜΑΤΩΝ
ΘΑΛΑΣΣΗΣ
ΣΚΑΦΩΝ
ΠΟΛΕΜΟΥ

ΑΘΗΝΑΙ ΒΟΥΛΗΣ 1

ΤΗΛΕΦΩΝΑ : 28156, — 28261, — 31101

ΤΗΛΕΓΡΑΦΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ :
ΕΘΝΙΑΣ - ΑΘΗΝΑΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

ΟΔΟΣ Δ. ΓΟΥΝΑΡΗ ΑΡ. 30
= ΤΗΛΕΦΩΝΩΝ 43.061

ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΕΙΣ ΑΣΦΑΛΕΙΩΝ ΠΑΡΑ ΤΩ ΑΓΓΛΙΚΩ ΛΟΪΔ

ΑΔΙΑΒΡΟΧΑ

Ανδρικά
Γυναίκεϊα
Παιδικά

MINION

ΠΑΝΗΣ ΕΥΛΟΓΗ ΕΚΔΕΚΤΩΝ ΧΕΙΜΕΡΙΝΩΝ ΕΙΔΩΝ

ΒΑΦΕΤΕ ΤΑ ΦΟΡΕΜΑΤΑ
ΣΑΣ ΜΕ ΤΑΣ ΒΑΦΑΣ
= ΥΦΑΣΜΑΤΩΝ =
ΚΟΛΙΒΡΙ

ΠΑΡΑΚΑΤΑΘΗΚΗ: Χ. ΖΑΓΟΡΑΙΟΣ
ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ 76—ΤΗΛ. 31-165

